

Ingyen melléklet: „Az új borok kezeléséről.“

Ára 20 fillér

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség: V. Báthory-u. 24. szám.
(„Falu“ Országos Földművelésügyi Osztály).
Telefon: Automata 294—52.

Kiadóhivatal: VIII. József-körút 5. szám.
Telefon: József 463—09.

FŐSZERKESZTŐ:

SCHANDL KÁROLY dr.

Előfizetést díjaz, a m. kir. földművelésügyi
miniszter által időnként kiadott „Bádsós gaz-
dasági előadások“ című füzetekkel együtt:
Egész évre 8 P. Félévre 4 P.
Negyedévre . . . . . 2 P.

Budapest, 1930.

XI. évfolyam, 47. szám.

Vasárnap, november 23

A gyűlések és az — igazság.

Irtó: Szekeres László.

Aki egy gazdaggyűlésen résztvesz, előre megmondhatja, hogy miről lesz szó. Válságban a mezőgazdaság; mozog a föld a falu népe alatt; kartelek és a hitelkérdés fojtogatják a szervezetlen gazdatársadalmat és hogy nehéz az értékesítés. Mind nagy igazságu dolgok. Ez a rendes gondolatmenete a gyűléseknek.

Sokan jönnek, sokan verődnek össze egy ilyen seregszemlére. A nagy bajok, úgy látszik, összehozzák az embereket. Sőt talán azt mondhatjuk, a meg-

próbáltatásoknak kellett jönni, hogy a gazdák egymásra találjanak.

Ma a nagy- és kisczarda sorsa egyforma. Közös magyar sorsa: az eladósodás. Ragyogó ékesszólással, kitűnő okoskodással az összes gyűlések szónokai megállapítják azt, amit mindenki érez és tud is, hogy a trianoni béke olyan sebeket ütött a magyar gazdasági életben, amelyet csak évtizedek hosszú sora alatt lehet enyhíteni.

Eddig rendben is megy a dolog. A folytatás

Repülőgépek a felhők tengerében.

Ez a gyönyörű fényképfelvétel, mely természetesen ugyancsak repülőgépről készült, különös, ismeretlen világot tár a néző szeméi elé.

azonban már magyaros módon megy. A gyűléseken mindenki egyszerre beszél. Egymás ellen mennek és a vége az, hogy egyéni, személyi kérdésekbe fullasztják bele sokszor a nemzet egyetemes érdekeit is. Egyben azonban mind közösek. Minden gyűlésen keresik a *bűnbakot*, akire, mint a zsidók az áldozati fekete bárányra, reá akarnak rakni minden bűnt, vétket és átkot, hogy vele együtt a sivatagban elpusztítsák.

Még érdekesebb azonban az, hogy sokszor a hangosak, a kiáltók olyanok, kiket tudásuk, nevük arra jelöl ki, hogy a nép vezetői, okosítói és mérséklői legyenek. Ezek a rémlátók azután akaratlanul is gyujtogatnak maguk körül az építés munkája helyett.

Régi magyaros szokás, hogy a két veszekedő neki megy annak, aki ki akarja békíteni őket. Így van ezeken a gyűléseken is. *Bűnbakot* keresnek egy harmadikban, hogy feláldozhassák azokért a bajokért, amelyek nem az országban keletkeztek és amelyek egy részének a gyökere a gazdatársadalom szervezetlenségében rejlik. A trianoni térképpel a magyar mezőgazdasági életbe olyan bajok törtek be, amelyeket elhárítani még talán egész Európa összefogása sem tud. A hitel, az értékesítés kérdése lett az agrár-bajok tengelye. A munkanélküliség, az eladósodás, az alacsony gabonaárak, a magas iparcikkek, csak uszályai ennek. Olyan e kettő, mint a fény és az árnyék, amely mindig együtt jár.

Az orvoslás szereit, a gyógyszerert, a gyakorlati, kivihető tervet azonban csak nagy ritkán jelölik meg. Mivel a bűnbakot a kormányban megtalálták, tehát erre akarnak mindent reárakni. Mindenesetre ez a legkönnyebb és legegyszerűbb dolog.

Az igazság nevében azonban nézzük az érem másik oldalát is. Elismerjük, hogy ez az ország, amely a földből verejtékezi ki az élet minden létfeltételeit, a koldus függetlenségét cipeli tarisznyájában. Elismerjük, hogy nagy bajok vannak és azokon sürgősen segíteni kell. Azonban mégis azt gondoljuk, hogy ezek a panaszok akkor volnának teljesen jogosak, ha a kormány nem akarná orvosolni őket. Ennek pedig éppen az ellenkezője az igaz. Mert, akik figyelemmel olvasták a genfi tárgyalásokról szóló beszámolókat, azok jól tudják azt, hogy *Bethlen István* a magyar ügyért valósággal verekedett az egész világgal. Új vámszerződéseket akart létesíteni az árucserére a szomszédos államokkal, mert tudatában van annak, hogy a nagy világpolitika nem jelent annyit, mintha két szomszédos állammal meg tudunk egyezni. Mert a határforgalmi kedvezmények megteremtése, megkönnyítése a magyar mezőgazdaság rettenetes helyzetét. Ezért azonban áldozatot is kell hozni, mert a gazdasági életben nincs történelmi mult, csak a két-szer-kettő négy elve.

Egyet azonban jegyezzünk meg, azt, hogy a nagy dolgok folyását nem lehet csak úgy máról-holnapra megváltoztatni. A vetés sem érik be egy nap alatt. És ha ehhez hozzá vesszük még azt is, hogy nem volt még olyan kormány ebben az országban, melyet ne szidtak volna, hát akkor egyszerűen már helyben vagyunk. Megértjük a gyűléseket. Pedig véleményünk szerint, okosabb volna, ha a mai szétszórt, erőtlen, személyi tusákban, párharcokban őrlődő gazdatársadalom egységese mederbe, a Faluszövetségbe tömörítene azt a rettenetes erőt, amely benne van és egy emberként állana oda e tatárjárás előtti időkben azok mellé, akik az ország sorsát intézik, hogy nyugodt ta-

nácsával, súlyával és tekintélyével segítse megkeresni a kivezető utat.

A nacionalista nemzetek a világ kapitalizmusa (a tőke hatalma) ellen új keresztesháborúra készülnek. És mi sem nézhetjük tehát ölbetett kézzel a bekövetkezendő eseményeket, hanem nekünk is részt kell venni benne, kiépített emberfal formájában. A csatát azonban csak úgy nyerhetjük meg e gazdasági válságban, ha százezrek és milliók elhatározása, tettekéssége támasztja alá azoknak törekvéseit, akik ma a nemzet elhivatott vezetői.

A Kormányzó az érdemkereszt nagykeresztjével tüntette ki a hercegprímást.

A Kormányzó a napokban a következő legmagasabb kéziratot intézte Serédi Jusztinián dr. bíborshoz, Magyarország hercegprímásához:

Kedves Serédi dr. bíbornok, hercegprímás!

Az igaz vallásosságról és a hagyományok kegyeletes tiszteléséről az egész művelt világ előtt bizonyosságot tett Szent Imre-ünnepélyek kimagasló eseményei voltak a pártatlan vallási és nemzeti jelentőségű jubileumi esztendőnek. Most, hogy Szent Imre napjának elmúltával ez az esztendő is a vége felé közeledik, nem feledkezhetem meg Eminenciádnak fáradhatatlan, odaadó tevékenységéről, amelyhez fűződik a Szent Imre-év osztatlanul elismert sikerei. Erről való megemlékezésem jeléül Eminenciádnak a magyar érdemkereszt nagykeresztjét adományozom.

Kelt Budapesten, 1930. évi november hó 8. napján.

*Horthy Miklós,
Bethlen István gróf.*

„Menjenek szét a falvakba!” mondotta Gömbös honvédelmi miniszter a frontharcosok közgyűlésén.

Az Országos Frontharcos Szövetség november hó 9-én Budapesten nagygyűlést rendezett a MOVE székházában, amelyen a szövetség vezetőségén kívül Gömbös Gyula honvédelmi miniszter is megjelent.

Borbély-Maczkó Emil, Borsodmegye főispánja, mondotta a megnyitó beszédet, amelyben közölte a megjelentekkel, hogy Horthy Miklós Kormányzó Ur előző nap fogadta kihallgatásán és üdvözlését küldi a frontharcosoknak. Takách-Tolnay József tolmácsolta József kir. herceg üdvözlését, majd pedig bejelentette, hogy a nagygyűlés táviratot intéz a Kormányzóhoz és József királyi herceghez.

A bejelentés után Gömbös Gyula honvédelmi miniszter emelkedett szóra és nagy beszédet mondott a magyar frontharcosokról. A miniszter bejelentette, hogy a frontharcosok érdekében már eddig is számottevő rendelkezést tett. Többek között elrendelte, hogy a legénységi állomány arany vitézségi érmeseket, ha a polgári életben elhelyezkedni nem tudnak, vegyék fel a hadsereg köteleikébe. Ezt kiterjesztette azokra a tisztekre is, akik még nem töltötték be harmincötödik életévüket. Néhány nappal a nagygyűlés előtt beterjesztették az altiszti ellátásokról szóló javaslatot, amely szerint nemcsak az állami hivataloknál, hanem minden magántársaságnál, amely az állammal szerződési viszonyban van, az altiszti állások ötven százaléka volt igazoldandós altisztekkel, ötven százaléka pedig rokkantak és frontharcosokkal tölthető be. Ezután a miniszter a frontharcosszövetség helyes szervezkedéséről beszélt. Elmondotta, hogy a kormány megértéssel és szeretettel foglalkozik a frontharcosok ügyével, ő pedig magát a frontharcosok képviselőjének tekinti. A miniszter végül felszólította a szövetség tagjait, hogy menjenek szét a falvakba és beszéljenek fiatalok a világháború eseményeiről és a frontharcos szellem lesz az, amely a fiatalok köze átlatátna, felépíti az új Magyarországot.

A nagy államkölcsön előlegét a gazdák talpraállítására kell felhasználni!

Az OMGE közgazdasági és pénzügyi bizottsága november hó 13-án ülést tartott, melyet Hadik János gróf nyitott meg hosszabb beszéddel.

— A kormány — mondotta többek közt — az ország egyes körzeteiben megokolatlan földárcsökkenések megállítására érdekében egy ugynevezett ötös bizottság alakítását határozta el. E bizottság működésénél elsősorban a végrehajtás és árverés alatt álló gazdák megmentését és az ellenük folytatott végrehajtási és árverési eljárások megszüntetését tartom a legfontosabb feladatnak. Minden tétovázás nélkül kell folytania ennek az egzisztencia-mentő munkának. Ennek azonban előfeltétele az, hogy a kormány az akció céljaihoz szükséges anyagi eszközöket rendelkezésre bocsássa. A kormány többmillió angol font előlegét kíván felvenni a nagy államkölcsönre. Mivel a nyár folyamán megalkotott törvény értelmében az állami kölcsön elsősorban a mezőgazdaság megerősítésének céljaira fordítandó és hasznosabb beruházást nem ismerek, mint a drága kamatozású kölcsönök olcsó kamatozású, hosszulejáratu hitelekre való konvertálását, az előleg je-

lentékeny részét a szanalási akció szolgálatába kell állítani.

Ezután Mutschenbacher Emil dr. felolvasta a határozati javaslatot, mely szerint a kormány a nagy államkölcsön terhére felveendő előleg tulnyomó részét elsősorban a válságba jutott gazdák szanalására fordítsa.

A javaslatot az értekezlet hozzászólás nélkül egyhangulag elfogadta.

Ezután az a kérdés került megvitatásra, hogyan lehetne a kényszeregységi eljárás előnyeit a válságba került mezőgazdasági üzemek szanalása során is hasznosítani. Hadik János gróf elmondotta, hogy ebben az ügyben hosszas tárgyalást folytattak az Országos Hitelvédő Egylettel. Ennek az eredményét Hoyos Miksa gróf javaslata alapján bemutatják és megvitatják. A maga részéről fontosnak tartja a gazdaadós részére kiméleti idő biztosítását, s általában a válságba jutott köztér. valamint nagybirtokosok és haszonbérlok fizetéseképtelenségi ügyeinek az OHE kebelében létesítendő szerv útján való lebonyolítását. A 250 holdon aluli gazdák ügyeit külön kell szabályozni.

A Kiszgazdapárt az örlési tanusítvány bevezetése és boletta felemelése mellett foglalt állást

A Keresztény Kiszgazda, Földmives és Polgári Párt (Egységspárt) november hó 11-én pártértekezletet tartott Pesthy Pál elnöklésével.

Az értekezlet megnyitása után Wekerle Sándor pénzügyminiszter emelkedett szólásra és ismertette a párt által kiküldött ugynevezett tizenkettes bizottság munkáját. A bizottságnak az volt a feladata, hogy a gabona-árjavítás kérdését előkészítse. A bizottság ülésén többféle metódus merült fel. Voltak olyanok, amelyek csak a jövőben nyerhettek volna alkalmazást. Voltak olyanok, amelyek már most lehetne alkalmazni, de amelyeket az igazság szempontjából helyesen megoldani alig lehetett volna. Marad tehát az a kérdés, vajon a boletta fel-emelésével megoldható-e ez a probléma?

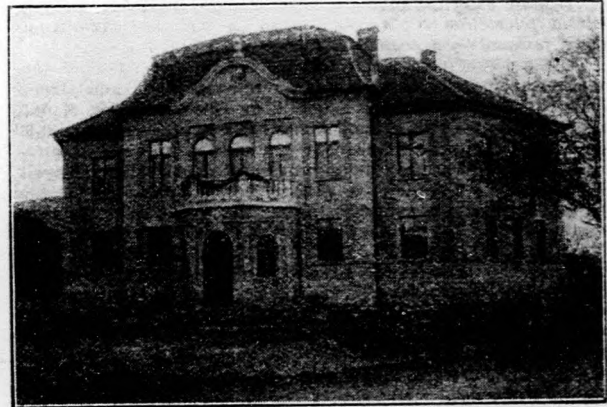
— A végzett számítások alapján pontosan tudjuk, hogy mennyi az a gabonamennyiség, amelyet a gazda tényleg eladott. E számítás szerint 7,3 millió métermáza gabona gazdát cserélt és 1,8 millió métermáza gabona hagyta el az országot. Ebben benne van a rozs is, azonban csak igen kis mennyiségben. Marad tehát 4,5 millió. Számításaink szerint 4,600.000 métermáza az a mennyiség, amely a kereskedelmi örlésen keresztül a fogyasztóhoz kerül. Ebből július közepétől kezdődően a mai napig egy bizonyos rész már el is fogyasztódott. A következő nyolc hónapra tehát maximalsan 3,5 milliót kell számítani. Ez a 3,5 millió az a mennyiség, amelynek terhé minden megoldásnak viselnie kell. Július elején a buza ára 20—21 pengő körül mozgott. Ma a buza budapesti jegyzésben 14,5 pengő. Tehát 6 pengő differencia van a júliusi és a mostani ár között. A 21 pengős buzaár mellett hangoztattuk, hogy a fogyasztóközönység elbírja a boletta, mert a kenyér ára nem súlyosabb, mint a gabona ára. Ezt a hat pengőt el kell, hogy bírja a fogyasztás. Ha tehát ezt a hat pengőt a fogyasztásra hártjuk, ez a júliusi állapothoz képest nem jelent változást. Az ezen a réven előálló 18—20 millió pengőt más forrásból nem biztosíthatjuk. Költségvetésünk újabb adóterhet se amiesetre sem bírna el. A kormány átérzi azt, hogy a mezőgazdaságnak nehéz a helyzete, mégis jelenleg, amikor országos gyűléseket rendezünk, inségadót vetünk ki, hogy ellássuk az ellátatlanokat, össze kell hasonlitanunk ezek helyzetét a mezőgazdák helyzetével. Ha ezt megteesszük, akkor meg kell állapítanunk, hogy azok, akik ellátatlanok, akik éheznek, s akiknek nincs ruhájuk, súlyosabb helyzetben vannak, mert a gazdának megvan a hajléka, igaz, hogy adóssága is van, de mégsem él olyan súlyos körülmények között, mint am azok.

Ezután a miniszter részletesen kifejtette, milyen körülményekre kell tekintettel lenni abban az esetben, ha az örlési jogrendszer behozzák. Az örlési jegyre bizonyos mennyiséget kell megállapítani. De minél liberálisabb módon állapítjuk ezt meg, annál kevésbé kapjuk meg a kereskedelmi örlésből szá-

mitásba vett 18—20 millió pengőt. Az örlési jegy átlagát megállapítani nem egyszerű dolog. Az intézkedést úgy kell meg-hozni, hogy a 18—20 millió pengő biztosítva legyen, ez pedig csak szigorú ellenőrzés mellett lehetséges.

Bethlen István gróf miniszterelnök szólt fel ezután. A kormány nem döntött egyik irányban sem, — mondotta — a párttól kívánják függővé tenni a dolgot. Vagy vállalja a párt azokat a nehézségeket, amelyekre a pénzügyminiszter rámutatott, vagy pedig vállalja annak felelősségét, hogy ebben az ügyben most nem tesznek semmit. E pereben még lehet intézkedni, de január hónap végén például már nem lehetne, mert akkor már még jobban leolvadt az a 3,5 millió métermáza fogyasztás, amely ma még előttünk van s amely módot nyújt arra, hogy megterheljük s ezáltal a gazdának visszamenőleg is kárpótlást nyújtunk. A döntés azért nehéz, mert ismeretlen előtt állunk, de a pártnak minden esetben vállalnia kell a felelősséget. Ha azonban most elodáznak a kérdés megoldását, ez nem mentesítene a pártot attól, hogy későbbi időpontban kelljen döntenie a kérdésben. Belátható időn belül ugyanis, véleménye szerint, nagyobbarányú buzaárjavulást nem várhatunk.

Ezután Simon András ismertette a mezőberényi gazdagilylés javaslatait, majd Marschall Ferenc rámutatott arra, hogy kettős felelősség előtt áll a párt. Az egyik felelősség abból származik, ha halogatja a megoldást. A másik felelősség abból

A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület Központi Népháza. melyet most avattak fel.

a következményből származik, amelyet az igen vagy nem ki-
mondása jelent. A legsúlyosabb probléma az őrlési tanusítvány
bevezetése. Kérte a pénzügyminisztert, ismertesse a kormány-
zat elgondolásának lényegét.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter rámutatott arra, hogy
bármilyen megoldásra csak annak a 3.5 millió mázsa gaboná-
nak megterhelése adhat fedezetet, amely még fogyasztásra ke-
rül. Gondoskodni kell tehát arról, hogy a vándorló malmoknál
ki ne játszassák azt a célt, amelyet a boletta szolgál, ez vi-
szont csak úgy érhető el, ha a vándorló malmoknál bevezetjük
az őrlési tanusítványokat. A kérdés tehát az, akare-e a párt
tenni valamit, vagy sem; ha igen, ennek logikus következe-
ménye az őrlési tanusítvány bevezetése. Ennek elhatározása
után lehet tanácskozni arról, hogy a rendelkezésre álló össze-
get miként használhatjuk fel, a boletta árának felemelésére-e,
vagy másként?

Lakatos Gyula kijelentette, hogy a pártnak vállalnia kell
a felelősséget a vándorló tanusítvány bevezetéséért. Farkas
Géza ugyancsak azt hangoztatta, hogy a pártnak vállalnia kell
a felelősséget az őrlési tanusítvány bevezetéséért. A jövő kam-
panyra már meg kell kezdeni a munkát. Mózer Ernő csatlako-
zott az előtte szólókhoz. Krúdy Ferenc ugyancsak az őrlési
tanusítvány bevezetése mellett szólott. Csák Károly kijelen-
tette hogy jöjjelhet, meggyőződése szerint nem menne tovább
ma a boletta emelése terén, aláveti magát a többség akarati-
nak. Biró Pál vállalja az őrlési tanusítvány bevezetéséért a
felelősséget. A falu népén segíteni kell, a nem termelő társ-
adalmi rétegeknek is legelőbb érdeke, hogy a mezőgazdasági
termelés jobb árakhoz jusson. Gálffy Dénes, Madarász Elemér
és Csizmadia András szintén hozzájárultak az őrlési tanusít-
vány bevezetéséhez. Kálnoky-Bedő Sándor szintén hozzájárult
a tanusítvány bevezetéséhez. Schandl Károly kijelentette, hogy
ha most hozzáfognak a kormány a jövő évi termény értékesi-
tésének előkészítésére, ez megnyugtatólag hatna a gazdaságra-
dalomra. Vasady-Balogh György, Temesváry Imre és Neubauer
Ferenc felszólalása után Wekerle Sándor pénzügyminiszter
válaszolt a felszólalásokra. Hangsúlyozta, hogy a kormány
semmilyenre sem akarja visszamenőleg megterhelni azokat, akik
valamilyen cimen bolettát vásároltak.

Kállay Miklós államtitkár ezután a kenyér árának alaku-
lását ismertette. Rámutatott arra, hogy a kenyér ára július-
ban, a boletta bevezetések a következő volt: a 4-es lisztből
készült félbarna kenyér ára 44 fillér, a 6-os lisztből készült
félbarnát 28, a zsemlyéé 6 fillér volt. Ez a kenyérnek kicsiny-
beni ára volt. Ebből leszámítandó kereskedői haszonra 4 fill-
lér, a zsemlyénéél egy fillér. Ezek az árak azóta, bár a buza
jelentékenyen esett, nem változtak meg. Az utóbbi napokban a
pékek karteljének megbomlása következtében történt bizonyos
változás, általában azonban a kenyér árában csak 2 filléres
áresés következett be. A pékek új típusú kenyeret hoztak forgá-
lomba, amelyet rosszabb lisztből készítenek és olcsóbban áru-
sítanak. Végeredményben tehát a pékek ma is ugyanazzal az
árakkal kalkulálnak, mint a boletta bevezetések, pedig azóta
jelentékeny áresés következett be a buzában.

Kállay Miklós felszólalása után a párt elhatározta, hogy
a még rendelkezésre álló 3.5 millió métermáza gabonának
megterhelését a mezőgazdasági megsegítése szempontjából szük-
ségesnek tartja és ezért az őrlési tanusítvány behozatala mel-
lett foglalt állást.

Ezután áttértek annak a kérdésnek tárgyalására, hogy a
boletta felemelése révén, vagy pedig a termelési prémiumok
utján juttassák-e a segítséget a mezőgazdáknak?

Óstör József nem járult hozzá a boletta felemelésének ter-
véhez. Hangoztatta, hogy van olyan réteg a falun, amelyiknek
nincs elég nagy gazdasága ahhoz, hogy gabonát tudjon eladni,
bolettát nem kapott, viszont kimaradt az adó-elengedésekből
is. Marschall Ferenc részletesen kifejtette egyrészt a boletta-
pótlék, másrészt a prémiumos rendszer megoldásának előnyeit
és hátrányait. Felvetette a kérdést, nem lehet-e az ideigle-
nes adóelengedés továbbfejlesztésével újabb gazdasági kategóriákra
is kiterjeszteni a boletta előnyeit. Végül a bolettaemelés meg-
oldása mellett foglalt állást. Bottlik József hangoztatta, hogy
az újabb boletta-emelés szemben, mivel annak a kampány
közepén kell bekövetkeznie, gyakorlati szempontból aggályai
vannak. Kálnoky-Bedő Sándor rámutatott arra, hogy ha a bo-
letta-rendszert annak idején elfogadtuk, most azt építsük
tovább. Temesváry Imre hangsúlyozta, hogy most nem lát más
utat, mint a boletta árának emelését, kéri azonban a kormányt,
hogy a jövő évben a termelési prémiumot vezesse be. Erdélyi
Aladár a boletta árának emelését javasolja. Csák Károly újabb
hangsúlyozta, hogy nem híve a boletta ára emelésének, inkább
a földadó elengedésének bizonyos kiterjesztését, vagy a pré-

miumos rendszer kiépítését javasolná. Péntek Pál utalt arra,
hogy az egyetlen járható út a boletta árának emelése. Klein
Antal amellet érvelt, hogy visszamenőleg is adjanak meg-
térítést.

Az elnök a vitát ezután bezárta. A többség a boletta ár-
nak emelése mellett foglalt állást s az elnök az értekezlet ha-
tározatát ilyen értelemben hirdette ki.

„Valamennyiünk kötelessége, hogy a mezőgazdaságot őrizzük és fenntartsuk!”

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósága
november hó 11-én tartotta közgyűlését, amelyen Preszly
Elemér főispán elnökölt. A főispán megnyitójában több-
bek között a következőket mondotta:

— Magyarországon ma agrárválság szánt végig,
valamennyiünknek kötelessége tehát, hogy a mezőgazdasá-
got, mint országunk fundamentumát, őrizzük és fen-
tartsuk, mert a mezőgazdaság válsága magával ránthatja
az ipart, kereskedelmet és az egész országot. Az állam-
nak, a kormánzatnak és a társadalomnak egyaránt kö-
telessége, hogy a tanyákat megőrizze a mostani tulajdo-
nosoknak kezén. Én viszont egy kérrsel fordulok az or-
szág földmives lakosságához: Ne hallgassatok csábító szá-
vakra, őrizték meg a higgadságtokat, mert ha a rend
megbomlik Magyarországon, akkor a kis tanyák is elin-
dulnak tulajdonosaik lábai alól.

Az inségakcióval kapcsolatban felhívta a főispán a
székesfőváros vezetőségét, hogy siessen anyagi erejéhez
mérten a pestkörnyéki lakosság megsegítésére is, végül
a magyar társadalmat a mezőgazdaság és a kisipar tá-
mogására szólította fel.

A főispán beszéde után Ney Géza nagykövati főszol-
gabirót főjegyzőnek választották meg, kinek helyébe
Hoffer Ferenc szolgabíró került. Szolgabíróvá Balla
Mikstát választották.

Erdélyi Lóránd alispán jelentésében a munkanélkü-
liek téli segítségéről számolt be és megemlítette, hogy
nyugalanságra ok nincs, mert Pest vármegyében min-
den előfeltétel megvan arra, hogy lakosságának megélhe-
tést biztosítson. Stuhlmann Patrik dr. premontrei kano-
nok, bizottsági tag a főváros környékének munkanélkü-
liségével foglalkozott. A közgyűlés a főispán zárószavai-
val ért véget.

Ujabb kiutasítások a Délvidékről.

A szerb hatóságok a november hó 1-én megindított
magyarüldözést egész héten keresztül folytatták. Minden
nap újabb és újabb magyar csoportot tettek át a ha-
táron. A kiutasítottak között van négy magyar gyermek
is, akik közül csupán Bercsényi Vince öt éves és Bercsényi
Erzsébet hat éves gyermekek szüleit sikerült Szegeden
megtalálni, azonban a másik két gyermeknek, Juhász
István kilenc éves fiúcskának és Elek Irén három éves
kisleánynak szüleit nem találták meg. A szerbeknek ke-
gyetlen eljárása az egész országban felháborodást keltett,
különösen azért, mert a kis Juhász Istvánt és a három
éves Elek Irénkét súlyos betegen tették át a határon, úgy-
hogy a gyermekeket azonnal a szegedi kórházba kellett
szállítani. A szegedi rendőrség a napokban levelet kapott
Bistei Bélától, Buj község nyugalmazott főjegyzőjétől, aki
felajánlotta, hogy a kiüldözött magyarok közül két csa-
ládot hajlandó gazdaságába fogadni, hogy azok megélheté-
sét biztosítsa.

Uj husz pengősök kerültek forgalomba.

A Magyar Nemzeti Bank november hó 20-án új husz-pengős bankjegyeket hozott forgalomba. Az új bankjegyek előoldalán, a jegykép közepén világoskék színű hálószerűen képzett rajzra sötétkék színben nyomva a következő szöveg olvasható: „Husz pengő, Budapest, 1930. január hó 2-án, Magyar Nemzeti Bank, Popovics elnök, Weiss főtanácsos, Schober vezérigazgató.“ A bankjegy jobb oldalán Kossuth Lajos arcképének rajza foglal helyet, a kép felső két sarkában egy-egy huszas szám látható, alsó két sarkában pedig — Husz — szöveg olvasható. Közvet-

lenül a fejkép alatt „Kossuth Lajos 1802—1894“ szöveg olvasható. A bankjegy hátoldalán a Magyar Nemzeti Bank budapesti székházának képe látható, amely felett a bankjegy értékelése különböző nyelven olvasható.

Az új bankjegyek mellett a régebbi kibocsátású bankjegyek 1931. év december végéig maradnak érvényben, amely után még öt éven keresztül a Magyar Nemzeti Bank a régebbi kibocsátású bankjegyeket teljes értékében beváltja.

Megjelenít a „gazdakenyér“ a fővárosi piacon.

Hírül adtuk, hogy Varsányi Géza, Wagner Ferenc és Lukács Pál dunántúli földbirtokokok kezdeményezésére megalakult a Magyar Gazdák Értékesítő és Segítő Szövetkezete a céljal, hogy a mezőgazdasági terményeket feldolgozott vagy feldolgozatlan állapotban közvetlenül, a közvetítő kereskedelem kizárásával, juttassa el a fogyasztókhoz. A szövetkezet megvásárolt egy budapesti kenyérgyárat, berendezte az üzemet és megkezdte a munkát.

Az ugynevezett „gazdakenyér“ az elmúlt héten került a fővárosi fogyasztók kezébe és osztatlan sikert aratott, nemcsak olcsó árval, hanem kitűnő minőségével is.

A szövetkezet fővárosi raktáraiban eddig 22 vagon liszt van felhalmozva de máris 1000 vagon buza fölött rendelkezik. Ez a mennyiség természetesen a szükséghez mérten növekedni fog. A nagy uradalmakon kívül eddig már 9773 gazda lépett be a Szövetkezetbe és jelentkezésük még egyre tart.

A szövetkezet saját elárusítóhelyein főleg hadirokkantakat, hadiözvegyeket és állás nélküli tisztviselőket alkalmaz.

hogy rajtuk ezáltal is segíthessen. A gazdakenyér a legkittünbő buzából készül. Míg a pékek a félbarna kenyér gyártásához csak a 4-es lisztet használják, a szövetkezet benne hagyja a nulláslisztet, a 2-est, a 4-est és hogy sikértartalma, tápereje nagyobb legyen, az 5-ös lisztet is. Az irodai munkákat, maguk a gazdák látják el, hogy a kenyeret ezzel is olcsóbbá tegyék, megkímélve a költségeket.

A „gazdakenyér“ csak az első állomása a gazdák nagy értékesítő akciójának. Legsürgősebb feladatának tekintti a Szövetkezethez tejet, fát, burgonyát és bort hozzon fel a termelőkől 4 pengő 40 filléres árak mellett a gazdák már megtalálják számlásukat a tűzfánál a mostani 6 pengő 80 filléres kereskedői árral szemben: csopaki és badacsonyi bort palackozva literenként 80—90 filléért, kimérve 66—74 filléért fognak adni.

Az akciót országsszerte élénk érdeklődés kíséri a gazdák körében.

Hogy dolgozik a kommunista dömping?

J. Baker White, az angol közgazdasági liga igazgatója egy előkelő angol folyóiratban közölt tanulmányában behatóan foglalkozik a szovjet dömping kérdésével, amelyről megállapítja, hogy valóságos rabszolgamunkával előállított termékeket igyekeznek bizonyos országokba a kiviteli piacokon uralkodó áron alul ráerőszkolni. Erre nézve a következő feltűnő példákat sorolja föl:

A londoni Baltic-tőzsdén a szovjetbuzát quarterenként 30 shillinggel kínálják, ami az angol termelési költségnél 25 shillinggel olcsóbb; a vaját, amit az orosz földmivestől 156 rubelért vettek, 151 rubelért ajánlják; 11.000 tonna nyerscukrot tonnánként 5 és 6 fonttal a termelési költség alatt, 500 tonna szappant 13 fonttal a termelési költség alatt, gyümölcskivonatot tonnánként 12 fonttal a termelési költség alatt adtak el a szovjetügynökök.

A Lengyelországban hosszulejáratu hitelre vásárolt nagyobb cinkmennyiséget Rigában a vételárnál olcsóbban adtak el. Ázsiában az angol textilárakat igyekeznek a szovjetügynökök dömping-eladással kiszorítani. A dömping-célokra használt árakat valósággal az orosz lakosság számára elvonják el. Így például a csirke ára, amelyet Londonban 1 shillingért adnak el, Moszkvában 20 shilling; a Londonban 3 pennyért árult alma fontja Leningrádban 6 shilling. Ugyanakkor, midőn óriási élelmiszertömegeket visznek ki, az orosz munkásság rozkenyéren és káposztalevesen él, fejadagja napi 2 font feketekenyer és havi félfont vaj; a cukrot, kávé, teát, csokoládét és sajtot jóformán csak hirtől ismerik s egy doboz tejkonzervért 3 shilling és 6 pennyt kénytelen fizetni. Archangelskben erdőirtó munkások napi 16 órát dolgoznak, az általuk termelt fát főként gyufagyártáshoz használják s az úlmódon előállított olcsó gyufa dömpingjával Belgiumban két nagy gyufagyárat tettek tönkre.

A dömping-kivitelnek két célja van, még pedig 1. a szovjet urai, számolva a rubel közeli összeomlásával, ha-

talmas folyószámlahiteleket igyekeznek külföldön felhalmozni, hogy az ötévi gazdasági terv költségeit valamilyen módon előteremtse és 2. hogy az illető országokban, amelyekbe a dömping-kivitel irányul, ipari depressziót és gazdasági válságot idézzenek elő és ezzel is aláássák a kapitalista termelési rendszert.

Amerika felelős.

Mindinkább nyilvánvalóvá válik, hogy azok a remények, melyek szerint Oroszország gabonafeleslegei novemberre elfognak, egyelőre nem válnak valóra. Legáltalában is arra vall az a tárgyalás, amelyet az oroszok egyik nemzetközi gabonacéggel folytatnak egymillió tonna buza kivitelének finanszírozása tárgyában. Ez a körülmény nagy ijedelmet keltett Amerikában is és a gabonakereskedők a kormányt teszik felelőssé az orosz dömping ilyen hatalmas arányú kifejlődése miatt.

Érdekesen nyilatkozott egy londoni lap hasábjain egy kiváló amerikai szakember erről a kérdéstről. Megállapítja, hogy a Farm Board és a kanadai Pool a világ buzapiacának irányítását hatalmas anyagi ereje ellenére elvesztette. Ennek okát abban látja, hogy míg egyik oldalon az amerikai kormány 500 millió dollárt bocsátott a Farm-Board rendelkezésére a terményárak alátámasztására, a másik oldalon ugyanaz a kormány lehetővé tette az amerikai ipari trösztöknek, hogy az orosz gabonatermelés újraszervezését sok millió dollár értékű mezőgazdasági gépek szállításával előmozdítsák. Az amerikai gépek tették lehetővé az orosz termés megtöbbszörözését és az amerikai gépgyárosokkal szemben fennálló fizetési kötelezettségek kényszerítik a szovjetet arra, hogy terményeiket a világpiacon mindenáron pénzre tegyék.

Ez a nyilatkozat iskolapéldája annak, hogy a háború utáni nagyipar nyereségéhsége beláthatatlan következményekkel járó válságba döntötte az egész világot.

A dunaföldvári új Duna-híd.
Balról: A 490 méter hosszú híd oldalról nézve. — A 81 méter hosszú Holt-duna-híd oldalról nézve.

November hó 23-án avatja fel Horthy Miklós Kormányzó Ur a dunaföldvári új hidat.

Teljesült a régi vágy: az Alföldet és a Dunántúlt összekapcsolják.

A háborúutáni idők legnagyobb magyar műszaki alkotása készült el november közepére: a *dunaföldvári Dunahíd*. Az évek óta folyó munkák széles rétegeknek nyújtottak munkaalkalmakat és kereseti lehetőségeket, mert a földmunkák révén a környék munkástömegei jutottak keresethez, a felszerelési és vasszerkezeti szükségletek pedig a vas- és gépiparnak adtak hosszú időn át foglalkoztatást.

A híd megnyitása óriási jelentőséggel bír a magyar gazdasági életre, mert páratlanul fontos szükségletek kielégítése válik lehetségessé. Figyelembe kell venni, hogy *Budapesttől lefelé a Duna mentén Bajáig kétszázötiz kilométer hosszúságban egyetlenegy átvezető híd sem áll rendelkezésre, amely a Duna jobbpartját a balparttal összekapcsolná* és ebben a kényszerhelyzetben az átkelést még mindig a primitív (kezdetleges) időszakok eszközével: komppal bonyolították le. A dunaföldvári új hid keletnyugati irányban fontos kapcsolatot létesít két országrész: a *Duna—Tisza köze és a Dunántul között*. Az országuti forgalomban is közvetlen összeköttetés létesül, mert a *Budapest—észéki* állami ut bekapcsolódik a Solt községben végződő *Dunaföldvár—Debrecen—máramaros-szigeti* állami közutba és ennek következtében egy élénk tranzverzális (átszelő) ut kiépítése teljessé válik.

A magyar ipar fejlettségét hirdető büszke alkotás úgy épült, hogy azon *egyvágányú vasut átvezethető* s így a Solt község mellett haladó *Kunszentmiklós—dunapataji* vonal a Dunaföldvárt érintő Adonypusztaszabolcs

—paksi vonalba bekapcsolható lesz. Az aránylag kisterjedelmű összekötővonalat kell még kiépíteni Fülöpszállásig, illetve Sárbogárdig és akkor *Kecskemét, Nagykőrös és Kiskunfélegyháza bőséges terményeit közvetlenül vasuton is elszállíthatják a Dunántulra, ugyanakkor pedig Győr, Szombathely, Veszprém és Kaposvár ipari termékei minden kerülő nélkül, olcsó fuvarételekkel vihetők az Alföld minden részébe.*

Az új Dunahíd 492 méter hosszúságban iveli át a Dunát és a hozzácsatlakozó árterületet. A jobbparti hidfő Dunaföldvárról indul ki, majd áthalad a szigeten, a Holt-dunán és a solti szőlődombok között vezet be a községbe, ahol csatlakozik a debreceni állami ut végéhez. *Műszaki szempontból a biztonság és a tökéletes szilárdság jellemzi az új hidat*. Vasszerkezete nagyszilárdságú szilícium acélból készült 5.5 méteres kocspályával, félméteres kerékvetővel és a gyalogjárók részére a főtartókon kívül elhelyezett másfélméteres gyalogjárdákkal. A Holt-dunán vezető híd ugyancsak acélból van, alépitményeit légnyomásos módszerrel készítették.

A nagy híd vasszerkezetének sulya 2700, a kishíd sulya 320 tonna, ami hozzávetőleges fogalmat nyújt a művek hatalmas méreteiről. Szükségessé vált a hidakkal kapcsolatos utsterek kiépítése is, hét kilométer hosszúságban. Az utak teljes szélessége kilenc méter, ebből kőpálya öt méter, amelyeket részben kiskőburkolattal, részben makadámurkolattal láttak el. Az építkezés a kereskedelmi minisztérium irányítása mellett történt, ahol *legfontosabb szempontnak a takarékoságot és a magyar anyag használatát tartották.*

A négynyilású Dunahíd minden porcikája Magyarországon termelt anyag, a tervezés, a kivitel magyar mérnökök elgondolása, a munkát pedig a magyar munkások tömegei végezték.

A dunaföldvári híd már teljesen készen áll és látványosságának is megragadó. November hó közepén hajtották végre a *próbatelést* és néhány nappal később ünnepélyes keretek között átadják hivatásának, amellyel valóra válik az a régóta áhított törekvés, hogy az *Alföld és a dunántuli országrész közvetlen összekapcsolódást nyerjen.*

A hidat november hó 23-án avatja fel *Horthy Miklós Kormányzó Ur*.

Magyar ember

magyar cégtől vásárol

minden hangszert,

melyet a legfinomabb minőségben és a legolcsóbb árban

REMÉNYI MIHÁLY

hangszertelepe szállít.

Budapest, VI./29. Király-utca 58.

Kérje most megjelent új árjegyzékemet.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

A képviselőház ülése.

A képviselőház november hó 11-iki, keddi ülésén, tovább folytatták a márkázási törvényjavaslat tárgyalását. Bogya János szerint csak akkor lesz eredményes az exportunk, ha a legjobb minőségű árut szállítjuk külföldre. A magyar kereskedelmet az exportvonatkozásokban kell vezetni. Arra kell törekednünk, hogy a francia piacot megszerezzük hitelgényeink kielégítésére. Herzegh Béla az értékesítés terén feltétlenül javulást vár a márkázási javaslatától. Addig is azonban szükségesnek tartja, hogy a közterheket arányosítsuk a mezőgazdálkodás jelenlegi jövedelmezőségéhez. Jókai István Miklós szerint a mezőgazdaság megsegítése elsőrangú feladata a kormánynak. A javaslatot, mint helyes és célravezetőt elfogadja.

A november hó 12-iki, szerdai ülésén a törvényjavaslat vitája során Kálmán Jenő örömmel elfogadta a javaslatot; Váry Albert, Csik József és Krisztián Imre hasonló szelében szólaltak fel. Majd Mayer János földművelésügyi miniszter mondott záróbeszédet:

— A többtermelés forszírozása következtében — mondotta a miniszter — *tultermeléssel állunk szemben az egész világon és most a minőség és a jobb-termelés jelszava érvényesül a mezőgazdaságban.* A márkázási javaslat a verseny egyik eszköze és ezzel meg tudjuk akadályozni, hogy hamisítások történjenek és jobb márkák cégére alatt olyan áruk kerüljenek ki, amelyek lerontják a magyar áru hitelét. Ezután utalt arra, hogy a vaj és zsír márkázása óta milyen előnyösen fejlődött exportunk. A márka behozatala után több, mint négy millió métermázsza vajat exportáltunk. A márkázás a kereskedelmet nem akadályozza, hanem támogatni akarja. A márkázás a fejlődő kereskedelem helyzetét megkönnyíti, mert a márka segítségével mint a nélkül rendelheti meg a külföld az árut olyan mennyiségben, amilyen mennyiségben csak akarja. Ezután egyes kifogásokra válaszolt a miniszter. Nem azt nézik a márkázásnál, hogy ki exportál, hanem azt, hogy mit akar exportálni. A *viszességes kereskedelmet minden esetben támogatni kívánja, de nem szabad megengedni, hogy nem odavaló emberek diszkreditálják (lejárassák) a magyar kereskedelmet és a termelést.*

Hangsúlyozza ezután, hogy az ellenőrzés olyan lesz, hogy nem zavarja a kereskedelmet munkájában. Az ország minden részében megindítják az oktatás és felvilágosítás munkáját, hogy amikor a márkázás kezdődik, a termelők megfelelően fel legyenek világosítva a kérdésekről. Ennek *elsősorban a gyümölcseaportnál van nagy jelentősége.* A magyar búzával szemben lehetetlen kritikákat szoktak gyakorolni és azt hangoztatják, hogy nincs megfelelő értéke. Lehetetlen dolog, hogy bebecsüljük saját terményeinket, hiszen nálunk is épp úgy fokozatosan fejlődik a termelés, mint más államban. *Bizik a magyar kereskedőtársadalomban, hogy meg fogja érteni, hogy a kormány segíteni akar rajta, hogy együttes erővel előbbrevigyük az ország dolgát.*

A miniszter beszéde után a törvényjavaslatot általánosság-

Mindenki tudja,
 hogy őt világrészben
 elismert

hangszer gyártmányait saját gyárából közvetlenül szállítja vevőnek.

Ingyen 60 oldalas főrészjegyzék.

MEINEL & HEROLD

Fiókküzet: Budapest, VII. Erzsébet körút 29. Royal Orfeum mellett

Budapest, IX/462. Üllői-ut 19.

ban és részleteiben is elfogadták, majd áttértek az interpellációkra.

Neubauer Ferenc szótvetette, hogy a *Gyümölcseszértékesítő* rt. ma kizárólag arra szolgál, hogy a gyümölcstermeléssel foglalkozók zaklatásnak legyenek kitéve. A gyümölcseszértékesítés ez évben jelentékenyen visszaesett és így nagy károsodás fogja érni az államkincstárt. Kérli a pénzügyminisztert, *hajlandó-e az ezzel kapcsolatos rendeleti intézkedéseket hatályon kívül helyezni?* Wekerle Sándor pénzügyminiszter kijelentette, hogy ebben az ügyben értekezletet kíván összehívni, ahol minden kérdést megtárgyalnak és megfelelően megoldhatják az egész ügyet.

Gál Jenő demokrata képviselő a megígért közmunkákat reklámolta a kormányon. Kállay Miklós államtitkár kimutatta, hogy a kormány azokat az ígéreteit megvalósította, amelyekben nem akadályozták meg és máris 120 millió értékű közmunkát kiadott, amelyek nagyrésze befejezéshez közeledik. Ugyancsak Kállay Miklós államtitkár válaszolt Fábinyi Béla interpellációjára a postadíjak emelése dolgában. Kimutatta, hogy az emelés azért kell, mert a *bojtotörvény* a postát is kötelezte 5 millió pengő beszolgáltatására, 6 milliós beruházással maga a posta járult hozzá a munkanélküliség enyhítéséhez és fedezni kell a forgalom esőkekenése folytán beállott deficitet.

A november hó 13-iki, csütörtöki ülésén Dési Géza előadó ismertette a bírói képzési pötlékről szóló törvényjavaslatot, melyet Zsitvay Tibor igazságügyminiszter felszólalása után a Ház elfogadott.

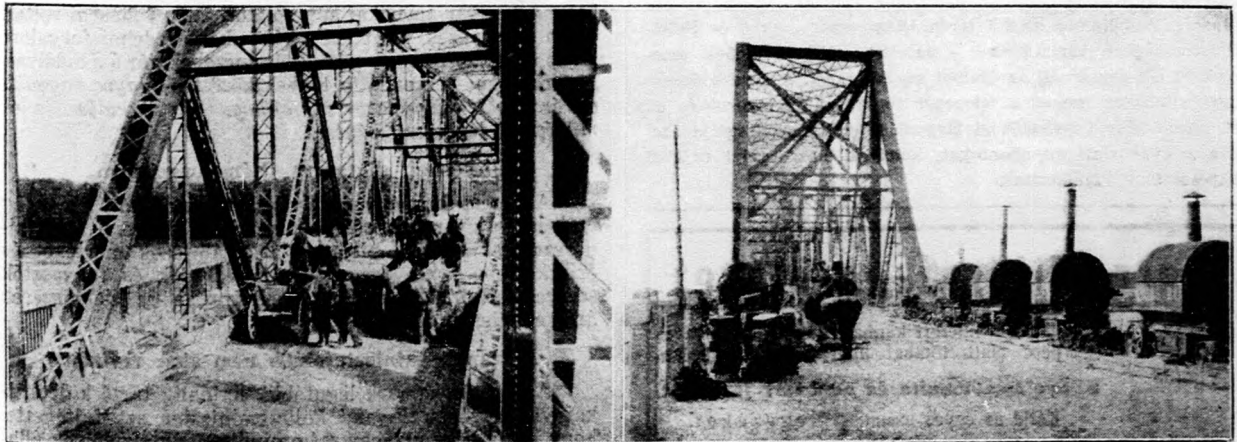
A Ház november hó 14-én, pénteken, november hó 15-én, szombaton és november hó 17-én, hétfőn nem tartott ülést.

A népjóléti miniszter felhívása a társadalomhoz.

Ernst Sándor népjóléti miniszter legutóbb a következő felhívást intézte a magyar társadalomhoz:

„Nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, hozzám intézett legfelsőbb kéziratával országos inszegenyhítő mozgalom életrehozását rendelte el és ennek megszervezésével és vezetésével engem bízott meg.

A súlyos gazdasági helyzet és az annak nyomában járó munkanélküliség a dolgozni akarók ezreit megfosztotta a kenyérkereset lehetőségétől és családjukkal együtt inszeges helyzetbe sodorta őket.

A dunaföldvári új Duna-híd munkálatai.

Balról: A híd próbatelése. — Jobbról: A híd gyalogjáróinak aszfaltozása.

A megsegítésnek az állam rendelkezésére álló anyagi eszközei elégtelenek. A tő küszöbön fenyegető nehézségek elhárítására és leküzdésére az állam és társadalom összes erőinek összefogására és a társadalom messzemenő áldozatkészségére van szükség.

Kérő szóval fordulok a magyar társadalomhoz, mely válságos időkben mindenkor tanujelét adta megértésének és áldozatkészségének, hogy nyújtsa segítő kezét nehéz sorban élő testvérei felé.

Felkérek mindenkit, hogy emberbaráti és hazafiai kötelességét önként teljesítve, a mozgalom céljaira tehetségéhez képest hozza meg áldozatát és adakozzék az inségesek megsegítése érdekében. A mozgalom céljait szolgálják egy a pénzbeli, mint a természetbeni adományok.

Szükség van egy a vagyonosok és tehetősek adományára, mint a szerényebb viszonyok között élők filléreire.

A mozgalom igazgatási költségeit a hatóság viseli. Az adományok tehát teljes összegükben a nyomor enyhítését szolgálják. Az adományok kezelése és elszámolása az állami számvitelre nézve előírt szabályok szerint történik. Minden adomány rendeltetészerű felhasználását a főispán a számvetőség ellenőrizteti. A közvetlenül hozzám küldött adományok felhasználása a Legfőbb Állami Számvevőszék ellenőrzése alatt áll.

Adjatok abból, mit Isten adott!

*

Ernszt Sándor maga mutatott jó példát a társadalomnak, mert az inségenyhítő mozgalom céljaira december havi miniszteri illetményeit felajánlotta.

Értekezlet a fővárosi választások ügyében.

Scitovszky Béla belügyminiszter az elmúlt hét folyamán Bethlen István gróf miniszterelnök felkérésére értekezletet hívott össze a belügyminisztériumba a fővárosi választásokban érdekelt polgári pártok vezetőinek részvételével. Az értekezleten megjelent Ripka Ferenc főpolgármester, a keresztény közéleti párt részéről Wolff Károly, a községi polgári pártból Kosza Jenő, a keresztény ellenzéki részéről Friedrich István. A nemzeti szabadelvű pártot Rassay Károly, a demokratákat Bródy Ernő és Fábiny Béla képviselte, a pártonkívüliek közül Szilágyi Lajos jelent meg.

Az értekezlet célja az volt, hogy olyan elvi megállapodás teremtsék, amelynek segítségével a fővárosi választáson résztvevő összes polgári pártok közös nevezőre legyenek hozhatók. A megindult vita során az ellenzéki pártok vezetői rámutattak arra, hogy elvi okoknál fogva, de már az idő rövidsége folytán fölmerült technikai nehézségek következtében sem tartják a tervet kivihetőnek. Velük szemben Kosza Jenő, Wolff Károly és Szilágyi Lajos a közös együttműködés gondolatát támogatták. Mivel azonban egyértelmű megegyezésre nem tudtak jutni, végeredményben az értekezleten a kérdés érdemében megegyezés nem jött létre.

Bud János olaszországi tanulmányutja.

Bud János kereskedelmi miniszter az elmúlt héten a villamosítás kérdésének tanulmányozására kedden Olaszországba utazott. A villamos erőműj terén Olaszország vezet és Felső-Olaszországban vannak azok a hatalmas villamostelepek, amelyek az olasz iparnak az áramot szolgáltatják. A kereskedelemügyi miniszter ezeket a telepeket fogja tanulmányozni és az energiatörvény képviselőházi tárgyalása előtt megvizsgálja azokat a gyakorlati szempontokat, amelyek olaszországi útjával kapcsolatban kínálkoznak.

KÜLPOLITIKAI KRÓNIKA

A londoni magyar követ a revizióról.

Az angol népszövetségi ligák uniója november hó 10-én, a fegyverszünet évfordulója alkalmából Londonban nagyszabású ülést rendezett, amelyre előadóként meghívták Rubidó-Zichy Iván báró londoni magyar követet. A magyar követ terjedelmes előadásban kimerítően ismertette Magyarországot történetét a honfoglalástól egészen a napjainkig, majd pedig ismertette a háboru utáni Magyarország gazdasági helyzetét. A követ elmondta, hogy revizió nélkül Középeurópa békéje és Magyarország boldogulása lehetetlen. A nagy tetszéssel fogadott előadás után Kennworthy angol országgyűlési képviselő közönte meg a magyar követ előadását és megemlítette, hogy a mai tarthatatlan helyzetből két kivezető út volna lehetséges. Ezek közül az egyik kísérlet: a Páneurópa gondolata kudarcra végződött s így csak egy marad: a revizió. A közönség az előadás után lelkesen tüntetett Magyarország mellett.

Kétperces csenddel ünnepelte London a hősök emlékét.

Kegeletes pompával ünnepelte meg Anglia a fegyverszünet évfordulóját, november hó 12-ikét. A hősi halottak hozzátartozói ezen az egy napon az elhunytak kitüntetését viselték, az Ismeretlen Katona előtt pedig órákon keresztül vonultak el a küldöttségek, fegyveres katonai alakulatok és polgári küldöttségek. A király tábort egyenruhában, a walesi és yorki hercegek kíséretében helyezte el koszoruját az emléken. Amikor a parlament főtornyának híres órája, a Big Ben elütötte a 11 órát, ágyulövéses dördültek el London kerületében és Anglia minden helységében. Az ágyulövésre egész Angliában két percig minden megállt. Az utcákon mindenütt a gyász és áhítat élő szobrai, lehajtott fejű térdelő alakok foglaltak helyet. A második ágyulövés vetett véget a kétperces csendnek, katonai kürtjelek zengték az ébresztő-jelzést és nyílt utcákon énekelték a himnuszot, kalaplengetve üdvözölve a palotájából kitekintő királyt.

Roosevelt az új budapesti amerikai követ.

Horthy Miklós Kormányzó Ur az elmúlt héten ünnepélyes kihallgatáson fogadta Nicholas Rooseveltt új amerikai rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert, aki ez alkalommal átnyújtotta megbízólevelét. Az új követ a kormányzót beszéddel üdvözölte, amelyre a kormányzó szintén beszédben válaszolt. Az új követ, aki mindössze 36 éves, fogadta a magyar sajtó képviselőit is. Hangsúlyozta, hogy a magyar-amerikai kapcsolatok talán sohasem voltak olyan szívélyesek, mint ma s bár a kereskedelmi forgalom a két állam között nem nagy, de nincsenek gátló akadályai. Amerikában — mondotta többek között — egyre nagyobb az érdeklődés Magyarország, főleg annak kulturája és művészeti termékei iránt.

Olcsósági diktatura Németországban.

A német kormány az elviselhetetlenné vált drágaság erőlyes és gyors letörésére olcsósági diktatórt fog ki-nevezni, aki megállapítja az árleszállítások mértékét és érintkezésbe lép a termelők, kereskedők és fogyasztók szervezeteivel. A kormány legelsősorban az élelmiszerek árát akarja letörni.

A francia miniszterelnök nem akar reviziót.

A francia kamara legutóbbi, hajnalig tartó külpolitikai vitája során Briand külügyminiszter azt fejtegette, hogy bár a béke utjában még mindig nagy akadályok állanak, ő tovább folytatja munkáját a béke érdekében. Beszélt a békerevizio lehetőségéről is és elismerte, hogy a népszövetségi egyezményokmány erre lehetőséget nyújt s nem

Baromfitömőkészüléket

már 7.20 fillérért kaphat frankó szállítva és egy perc alatt tömhet libát fulladásmentesen.

Kényelmes munka és nem tűri jószágát.

Kérje az egyes számú árjegyzéket.

Cim: Kugler Sándor, Makó

is lehet megakadályozni az érdekelteket abban, hogy az okmány 18. szakasza alapján a revíziót követeljék.

Briand után Tardieu miniszterelnök beszélt, azt hangsúlyozta, hogy *ha újra vita tárgyává akarnák tenni a békeszerződés megállapodásait, ez nagy veszélyt jelentene szinte az egész világra nézve.* A revíziót ugyan lehetővé teszi az egyezségokmány 19. szakasza, de ennek alkalmazása csakis egyhangu határozat mellett lehetséges. Ezért csalódnak azok, akik a szakaszhoz túlzott reményeket fűznek. Tardieu szerint a mai bajok nem a békeszerződésekből, hanem magából a háborúból származnak és szerinte képtelenség azt hinni, hogy ezeket a bajokat területi módosításokkal orvosolni lehetne.

Földmivészjáradás Oroszországban.

Lengyel lapok jelentése szerint Szovjetoroszország határkerületeiben több városban összetűzésre került a sor földmivészek és a kommunisták között. A híradások szerint a gabona lefoglalása miatt tört ki a lázadás. A földmivészek ellenszolgáltak a rekviráló katonaságnak, mire a vörösök több falut gépfegyver- és ágyutűz alá vettek. *Selino és Dupki* nevezetű községeket a vörösök teljesen szétrombolták. Más faluban is nagy kárt okozott az ágyúzás. A terroristák több mint kétszáz földmivest kivégeztek és családjukat rabságba hurcolták.

Borzalmas tűz egy zalai községben.

November hó 12-én éjszaka borzalmas tűzkatasztrófa pusztított *Vaspör-Velence* zalamegyei községben s a tűzvétség során három ember meghalt, egy pedig megöregült. Éjjel tizenkét óra felé a községben kigyulladt *Pass Lajos* hetvenhétéves földmivész lakóháza, melyben *Pass Lajos* és felesége, továbbá leánya, *Varga Kálmánné*, s ennek kisleánya *Varga Boriska* és *Horváth Sándor* bérlő lakott családjával együtt. A ház lakói aludtak, amikor a tűz kiütött és csak arra ébredtek fel, hogy a tető beszakadt. A tűzhöz érkező szomszédok és a községi tűzoltók nem tudták, hogy a lakók még a házban vannak, ezért először az istállóból az állatokat kezdték menteni. Csak később jöttek rá, hogy a család az égő házba szorult, mire felfeszítették a bezárt konyhaajtót, amin keresztül égő fáklyaként rohant elő *Varga Kálmánné*.

A tűzoltók egymásután hatoltak be a lángtengerben álló házba, de *Pass Lajost* és *Varga Mariskát* már csak megfulladva, holtan tudták kihozni. *Pass Lajosné* súlyos égési sebeket szenvedett és amikor megtudta a szerencsétlenséget, örvényezni kezdett. *Varga Kálmánné* teste egészen összeégett, annyira, hogy a lábáról és kezéről leestek ujjai. A szerencsétlen asszonyt azonnal beszállították a zalaegerszegi kórházba, ahol másnap reggelre meghalt. *Pass Lajosné* elmegyógyinézetre szállították. A házban lakó *Horváth Sándor* is akkor vette észre a tüzet, amikor a tető beszakadt, de *Horváthnak* volt annyi lélekjelenléte, hogy betörje az ablakot és azon keresztül kimentette az egész családját. *Horváth* hősi munkát végzett, bár maga teljesen összeégett, családját sikerült megmentenie. A tűzoltók teljes erővel láttak a tűz eloltására, azonban már nem sikerült megmenteni sem a házat, sem pedig a mellette levő pajtát. A tűzoltás munkája és a mentés is igen nehéz volt, mert az utak teljesen járhatatlanok voltak és a tűzoltóknak kellett a rossz utakon a mentőkoscsit is, amelyben a sebesültek voltak, a kórházba tolni. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz a kémény mellett keletkezett s minden valószínűség szerint a kéményből kipattant szikra okozta. A kár jelentékeny.

**Gyűjtsünk új előfizetőket
a „Dasárnappal” részére!**

MEZŐGAZDASÁG

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

Boszorkányseprő vagy bábaseprő.

Írta: Urbányi Jenő dr.

Az élőszkódó gombáknak van egy faja, amely a cseresznyefán, a meggyfán és ritkán a szilvafán megtelepedve, ágbokrosodást és így keletkeznek az egymás mellett álló ágsarjak. Ezek az ágtorzonborzok nem tévesztendők össze a cseresznye és szilvafákon is, de különösen az alma- és körtéfán élőszkódó fagyönggyel, mely a fák ágain örökzöld bozontos képződményeket szokott okozni. A boszorkányseprők tavasszal már messziről felismerhetők, mert igen ágas-bogasak és sűrűek, levelei kicsinyek és fodrosak, továbbá nem hoznak virágot, vagy ha hoznak is, nem lesz gyümölcs belőlük. Tehát a boszorkányseprők terméketlenek. Ezen kórokozó gomba kártétele nemcsak a boszorkányseprő terméketlenségében áll, hanem abban is, hogy a boszorkányseprők elvonják a fa többi részétől is a tápanyagokat, miáltal a fa rendelkezésbe fejlődik és ha több évig szenved az élőszkódótól, úgy a fa idő előtti pusztulását is okozhatja.

Ugyanis a gomba az ágak belsejében él, hol a rügyekre izgató hatással van, miáltal annak rendellenes növekedését idézi elő. Az izgatás következtében az alvó rügyek is kihajtanak és így keletkeznek az egymás mellett álló ágsarjak. Ezek az ágtorzonborzok nem tévesztendők össze a cseresznye és szilvafákon is, de különösen az alma- és körtéfán élőszkódó fagyönggyel, mely a fák ágain örökzöld bozontos képződményeket szokott okozni. A boszorkányseprők tavasszal már messziről felismerhetők, mert igen ágas-bogasak és sűrűek, levelei kicsinyek és fodrosak, továbbá nem hoznak virágot, vagy ha hoznak is, nem lesz gyümölcs belőlük. Tehát a boszorkányseprők terméketlenek. Ezen kórokozó gomba kártétele nemcsak a boszorkányseprő terméketlenségében áll, hanem abban is, hogy a boszorkányseprők elvonják a fa többi részétől is a tápanyagokat, miáltal a fa rendelkezésbe fejlődik és ha több évig szenved az élőszkódótól, úgy a fa idő előtti pusztulását is okozhatja.

A betegség ellen a következőképpen lehet védekezni:

1. A boszorkányseprőket a fa koronájából még rügyfakadás előtt el kell távolítani, de úgy, hogy a megtámadott ágnak kb. 10—15 cm. hosszú részét is vágjuk le vele, mert különben a fa szövetében áttelelt gombafonalak újabb boszorkányseprők kifejlődését fogják okozni.
2. A levágott hulladékok a boszorkányseprővel együtt elégetendők.
3. A vágási felületeket, sebhelyeket gyümölcsfa-kátránnyal, vagy selejtes viasszal be kell kenni.
4. Idősebb fák törzseit a kéregtől és mohától kéregkaparóval és drótkéffel ajánlatos megtisztogatni, ami által egyéb gomba- és rovarkártévtől is megszabadítjuk a fát.
5. Beteg fáról ojtóvesszőt nem szabad venni.
6. A cseresznye-, meggy- és szilvafák egészséges disz-léséhez megfelelő (nem hideg, nem ul nedves, nem túl száraz, nem túl agyagos, nem kötött, nem humuszdús, de nem is tápanyagszegény talajt kell biztosítani.

A lucernások őszi gondozása.

A lucernások és lóherések gondozásával minden gazdának foglalkoznia kell már az őszi elején. Hiszen a fiatal lucernás és lóherés gyakran nem úgy áll be, amint azt szeretnők. Mig az utóbbit lóheremaggal nem szivesen vetjük felül, addig a lucernáson, szép siker reményében, segíthetünk lucernamag felülvetésével. Az ilyen lucernát enyhén meg kell augusztus végén, szeptember elején fagosolni és lucernamaggal felül kell vetni. A felülvetés révén a következő tavasszal csaknem kivétel nélkül zárt lesz az állomány. Már az öregedő lucernást nem tanácsos lucernamag felülvetésével süríteni, mert az rendszeren annyira gyomos, földje annyira tömődött, hogy nem volna a munkából sok köszönet. A drága lucernamag ne mis érvényesülhetne eléggé, hiszen az ilyen öregedő lucernás, mielőtt a közéje került új növények igazán erőre kaphatna, ami az említett okok miatt ritkaság számba megy, amugy is feltérésre van már ítélve. Az öregedő lucernásra tehát a lucerná-

nál rövidebb életű és élelmesebb növény magját kell felülzórni. Legjobban megfelel erre a célra az olaszperje. Ez annyira élelmes és olyan gyorsan fejlődő két éves fű, hogy még talán akkor is, ha ősszel egy kicsit megkésve vetjük, tavaszra úgy megerősödik, mintha már az előző őtavasszal került volna a földre. Ha magjából kat. holdanként szükség szerint 10—20 kg-ot vetünk, kitölti a ritkuló lucerrás összes hézagát, sőt a sűrű foltokba is belefészkel magát és azok termését is fokozza. Nemcsak a lucernába, hanem a sűrítésre szoruló lónincs hiány. Ha az előző esztendőben nem láttuk volna bőven el a lucerát, illetve a lóherét szuperfoszfáttal, a felülvetés előtt feltétlenül trágyázzuk meg kat. holdanként 180—200 kg-mal. Így a felülvetés nyomán kiváló, bőségesen termő takarmányosunk lesz, aminek termése zöden is aggodalom nélkül etethető, mert az olaszperje mérsékli a lucerna és lóhere felfúvó hatását. Szénává is kisebb veszteséggel szárítható, mint az említett pillangósok, mert az olaszperje csökkenti azok levélpérgését. (—csy.)

A nemes fű termelése.

Irta: Ifj. Wimmer Károly.

Nagyon elhanyagolt gondolat a nemes fű termelése hazánkban, pedig mily sokoldalú jelentősége van a folyóknak, patakoknak, a talaj nyirkosabb részeinek és végül az időnként elárasztás alá kerülő területek beásításánál.

Fűtermesztésnek nem kis jelentősége van a közgazdaságban is, mivel felhasználása napról-napra egyre tisztán terjed, másrészt többoldalú lesz és sok egyénnek téli munkát és keresetet biztosít. Sajnos azonban, hogy nálunk vajmi kevés gondot fordítanak a fűtermesztésre, vagy talán nem ismerik a gazdáink a fűtermelésből származó jövedelmet. Hogy csak egy példát említek a fűtermelésből származó jövedelemre, ilyen a napról-napra növekvő gyümölcsstermelés, amely kétszer annyi csomagoláshoz szükséges kosarat fog igényelni, mint napjainkban. Ezt a szükségletet hazánk mai kosárkészítése nem tudja fedezni, a szükséges kosaban is elő lehetne állítani. Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy gazdáink, közsegeink fűt termeljenek, ott, ahol azt a talaj megengedi.

Most az a kérdés merül fel, hogy milyen talaj alkalmas e célra, hogy és milyen fűt termeljünk. Ezt a következőkben majd látni fogjuk.

Első kérdés: Hová telepítsünk fűzest?

A fűzések telepítésére legalkalmasabb a laza, homokos, mérsékelt nedves talaj.

Homokos talajok közül is a legjobb, illetőleg a legalkalmasabb az, amely televényben nem szűkölködik, továbbá a víz melletti homok, amely alatt 60—100 cm mélyen kötött, vizet át nem eresztő talajréteg van, továbbá a omokkal kevert hvályogtalajok. Az ily esetben az agyag megtartja a nedvességet, a homok pedig megakadályozza egyrészt az agyag megkérgeződését, másrészt a gyökerek terjeszkedését mozdítja elő.

Kevésbé alkalmas a kötött agyagtalaj, feketés láptalaj, magasabb fekvésű homokhátak és buckák, továbbá az oly mocsaras területek, amelyekben a legkisebb vízállás sincs 40 cm-nél mélyebben. Tehát csak ott telepítsünk fűzest, ahol té-, folyó- és patakpartok, árterületek vannak, melyek más célra nem használhatók.

Másik kérdés: Hogyan készítsük elő a talajt?

Fűzések telepítéshez épp olyan nagy gondot kell a talajt előkészíteni, mint más gazdasági növényeknek. Először a talajt 50 cm mélyen kell megforgatni, hogy a felülről alá kerülő, táplálékban gazdagabb talajba jusson a fűz gyökerei. Legcélszerűbb a forgatást összelelvégezni, különösen az olyan talajoknál, melyeknek al-talaja kékes- vagy vöröses színű. Az olyan talajoknál,

ahol a magas vízállás miatt sem ásóval, sem ekével a forgatás nem vihető keresztül, ott (rabatt) ágyásmivelés ajánlható, amely abból áll, hogy 2 m széles szeleteket mérünk ki, mely közül minden másodikat megforgatunk, feltöltünk és fűzrel betelepítjük. A közbeeső szeletek helyén árok lesz, melynek kikerült földjéből lesz a szomszédos ágyás feltöltve.

Harmadik kérdés: Milyen fűzfajtákat ültessünk?

A fajták megválasztása a fűzről épp olyan fontos, mint más növényről és e mellett nem is valami könnyű, mert valamely kitűnő fűz bizonyos vidéken és talajban jól diszlik, értékes vesszőket ad, míg ugyanazon fajta egy másik, neki meg nem felelő talajban vagy egyáltalában nem fejlődik, vagy hasznavehetetlen vesszőket ad.

A legjobban használható fűzfajták a következők: rat drága pénzen külföldről szerezzük be, holott hazánk-

1. A *kenderfűz*, amely tömeges és láptalajokat kivéve, mindenütt szépen diszlik, sőt minél rosszabb, gyengébb a talaj, annál erősebb növéssé. A sárgásbarnás-, szürkés- és sárgászöldszinűek a legjobbak.

2. A *mandulafűz* nehéz, kötött agyagtalajokon is a legnagyobb termést adja. Terméketlen agyag- és láptalajokon is kielégítő termést ad.

3. A *biborfűz* a lápos és turfászerű talajokon is szépen diszlik.

4. A *bibor kenderfűz* legjobban a vályogszerű iszapos réten diszlik, azonban a láptalajokban elágazásra hajlamos.

5. Az *amerikai fűz* talajigénye olyan, mint a mandulafűz; a láptalajban fája törékeny.

Az említett fűzeken kívül kisebb jelentőséggel bírnak továbbá a káspi fűz, a molyhos-, fehér- vagy tiszta-, ezüst levelű-, kötő vagy sárfűz és a törékeny fűz.

Összefoglalva a jó réti talajban, mely áradmányi iszap, vályog- és homokkeverékből áll: kender-, amerikai vagy mandulafűz, láptalajban mandula- vagy biborfűz, rossz homoktalajban káspi, vagy más a végül említett fajták közül ültessünk.

A fűzfavesszőket mint 1—2 éves, 30—40 cm hosszú dugványokat 30—30 cm sor- és dugványtávolságra március, április, legkésőbb május végéig ültetjük. 1 khr-ra 67.000 darab dugványra van szükség. Végso teendőink a talajt a fűzesben tisztántartása, porhanyítása, hézagok pótlása, trágyázása istállótrágyával és végül a fűztelep öntözése.

Apró jó tanácsok.

Csiperkegombát elég meleg, mély pincében lehet termelni. Friss, még korhadásnak nem indult és szalmanélküli lóganajra van itt szükség. Ebből kell csinálni a gombaágyat, melyet 35—40 cm. széles deszkával kerítünk be. Mikor a jól megtömött gombaágyat, mely már felmelegedett, ami 2—3 nap múlva szokott bekövetkezni, akkor belerakjuk a csiperkegomba csiráit, melyek minden magkereskedésben kaphatók. Minden kétarasznyi távolságra vajúnk egy egészenagyságu gödröcskét, ebbe teszünk a vásárolt csirából egy tyuktojás nagyságu mennyiséget s ezt szitált kertfölddel befedjük. Ha azt vennők észre, hogy a gombaágy kiszáradt, akkor permetezzük be vagy terítsünk rá nedves zsákokat. Ha minden jól megy, négy hét múlva szedhetők az első gombák.

A burgonya etethető naponta 6—10 kg-os adagokban lóval is. Célszerű azonban feletetés előtt a burgonyát gözölni vagy megfőzni és megzuzva szécsakálni keverni. A ló fokozatosan szoktatandó hozzá. A jászol tisztogatására nagy gondot fordítsunk.

A vértetű irtására legalkalmasabb időszak a tél eleje és vége. Gondosan vizsgáljuk át almafáinkat és a rajtuk levő réceket, melyekben a vértetű tanáznai szokott, vágjuk simára, majd kenjük be bőségesen gyümölcsfakátránnyal. A közönséges kátrány nem alkalmas e célra, mert maró hatása ártana a fának. A kereskedésben kapható „gyümölcsfakátrány” e maró anyagoktól már mentesítve van. Egyik hazai gyárunk „Almola” néven hozza forgalomba ilyen kátránykészítményét.

Földomlás 100 halottal Franciaországban

A franciaországi Lyon városban november 13-ára virradó éjszaka borzasztó földomlás történt. A város külső részében, amely egy lejtős domboldalon épült, beomlott egy kórház tüzifala, mely rázuhant az ápolónők lakóházára és teljesen összezúzta a házat. A falomlás után tíz percenként újabb és újabb beomlások történtek óriási robaj kíséretében, maguk alá temetve a mit sem sejtő lakókat. A borzalmas szerencsétlenség hírére pillanatok alatt talpon volt az egész város, melynek tüzoltósága és mentőserege azonnal hozzálátott a szerencsétlenül jártak kimentéséhez és a romok eltakarításához. A beomlások azonban hamarosan ismétlődtek, úgy hogy a szomszédos házak összedülesek már a rendőrök és tüzoltók közül is többen életüket veszítették.

A szerencsétlenség alkalmával sorban egymásután nyolc ház dőlt össze, amely között több kétemeletes lakóház volt. A rettenetes szerencsétlenséget a hegyoldal megcsuszamlása okozta, amely az utóbbi hetek állandó esőzése következtében keletkezett. A hegyomlás a lakók százait lepte meg álmukban, úgy hogy a menekülés is pánik-szerűen történt. A szerencsétlen lakók közül, akik élve maradtak, ingben, hálóruhában rohantak az utcára, ahol a székesegyház felé tartottak. A hatalmas székesegyház kapuit rögtön megnyitották a menekülők előtt és a templomban helyezték biztonságba az asszonyokat és gyermekeket. A szerencsétlenség következtében előállott fejtelenséget csak növelte az a körülmény, hogy a földcsuszamlás következtében elszakadt a környező utcák villanyvilágítása és gázvezetéke és a rombadőlt részek egész éjszaka

teljes sötétségben voltak. A halálos áldozatok számát az első nap meg sem tudták állapítani. Ma már bizonyos, hogy több mint százán veszték el a romok között s a lakókon kívül tizenkilenc tüzoltó és négy rendőr is halálát lelte a mentési munkálatok közben. A romhalmaz több mint háromszáz méter hosszú, hetven méter széles területet foglalt el. A földcsuszamlás következtében a domb tövében fekvő hatalmas kórházat azonnal kiürítették s a domb — szemtanuk leírása szerint — tűzhányó kráteréhez hasonlított, amelynek oldalát a ledőlt házak romjai borították. A földcsuszamlás következtében több mint háromezer köbméter föld mozdult ki helyéből s a környékbeli házak közül több ház kettérepedt; a házak épen maradt fele nyitva tátongott üres lakásaival, ahonnan a lakókat letrán mentették ki. A szerencsétlenség színhelyét egy katonai repülőgép másnap délben a levegőből le akarta fényképezni, azonban a gép rövidesen lezuhant és a Saone folyóba esett. A gép pilótái séretlenek maradtak, de a repülőgépet a víz elsodorta. Lyon beteg polgármestere, Herriot, betegsége ellenére azonnal a katasztrófa színhelyére sietett, hogy a megindított vizsgálatban résztvegyen. Tardieu francia miniszterelnök a szerencsétlenség alkalmából levélben fejezte ki kormányának részvétét a lyoni polgármester előtt. A francia miniszterelnök azután több magasrangú állami tisztviselő kíséretében Lyonba utazott, ahol résztvett a katasztrófa színhelyén megjejtett vizsgálatban. A magyar kormány is kifejezte részvételét a szerencsétlenség felett.

Jójjön mielőbb a rokkant-törvény!

Sok szomorú küldöttség adja egymásnak a kilincset a hivatalos helyeken. A kiscgazdák, a földmivészek után a hadirokkantak is elmentek a népjóléti miniszterhez.

Panaszjárásuk oka az a sok mellőztetés és érdemtelen bánásmód, melyben a világháború megtéptetteinek részük van. Szónokuk rámutatott arra, hogy az állam legelső feladata biztosítani azok számára a megélhetés lehetőségeit, akik a haza hívó szavára vérüket, egészségüket és testüket áldozták fel. Megállapítását igazolja az élet is.

Szomoruan látjuk ugyanis, hogy a székesfőváros utcáin egyre több lesz a kolduló rokkant katona, aki a háborúban kapott sebeit mutogatja, hogy belőle alamizsna-kenyer legyen, amelyből önmagát és családtagjait el tudja tartani. De kiűn a falvakban hasonló sorsa van a hadirokkantoknak. A család, különösen ha szegény a hadirokkant, csak tehernek tekinti azt, aki hősként viselkedett a nagy világháborúban.

A Vasárnap hasábjain többször felhívtuk az illetékesek figyelmét arra, hogy sürgősen és haladéktalanul rendezzék már ezt a nagyfontosságú kérdést, — bármily szegény is a nemzet — ha nem akarja, hogy a hadirokkantak nagy tömege a pusztulás martaléka legyen. Mert a mai viszonyok és a hihetetlen drágaság miatt a hadirokkantak anyagi ellátása messze elmarad a megélhetési lehetőség mögött.

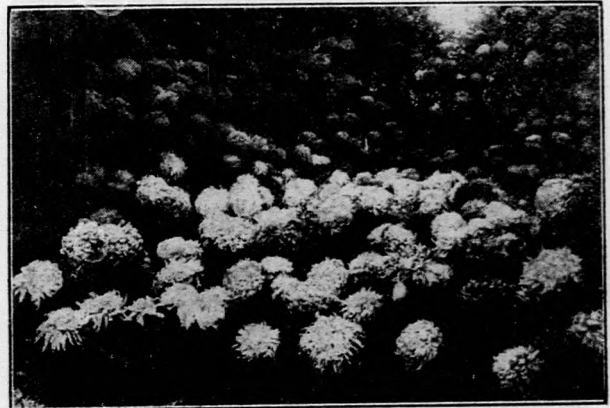
A százszázalékos és hetvenöt százalékos rokkantak nem kapnak annyit, hogy abból becsületesen bár, de egyszerűen meg is tudjanak élni. Az ötven- és huszonöt százalékos rokkantak illetményei pedig olyan csekélyek, hogy abból nemcsak megélni, de még csak eitenegődni sem lehet. Ezek a járulékok nem állnak arányban az elszenvedett sérüléssel sem, mert hiszen egy és két pengővel van kártalanítva elveszített egészségéért.

Éppen azért újabb nagy elkeseredést keltett a rokkantak körében az, hogy járulékaikat nem tudják felemeltetni. Sulyosbíja a helyzetet az is, hogy a hadirokkantak legtöbbje családos ember, aki gyermekeinek rokkantjára

lékából még száraz kenyeret sem tud adni.

Az igaz, hogy van az ország fővárosában egy hadirokkant-intézmény, ahol lakást, ellátást kapnak, azonban ha a rokkant katona oda bemegy, akkor családja a legnagyobb nélkülözéseknek néz elébe. Inkább választja tehát az utcán való álldogálást vagy a koldulást, mert így legalább a jószívű emberek könyörületességéből annyit össze tud szedni, hogy abból a hozzátartozókat, gyermekeit, feleségét, úgy ahogy, el is tudja tartani.

Hasonló sorsa van a hadiözvegyeknek és hadiörvák-nak. A magyar falvakban százezerrel vannak olyanok, akik elvesztették a legtöbbet: a kenyérkereső férjet és apát. Az a járandóság pedig, amit ezért kárpótlásul, vagy mondjuk segítségül, kapnak a hadiözvegyek és hadiörvák, nagyon csekély, említésre alig méltó. Ez a segítség nem gyógyít, hanem még inkább fokozza bennük az elkesere-

Óriás krizantémumok a budapesti Állat- és Növénykert virágkiállításán.

dést, ahelyett, hogy megnyugtatón őket, mert a kiutalt összegekből a mai viszonyok mellett csak éhenhalni lehet.

A világháború után Magyarországon 18.000 gyermek vesztette el szüleit. Ezek a teljes, vagy részben árvaságra jutott gyermekek nagyon kis segítségével és támogatásban részesülnek. Tizenkét esztendő hossza kilincselése után annyit sikerült elérni, hogy ezek a teljes hadiárvák olyan elbánásban részesüljenek, mint a lelenygyermek, akik a hadiárvák járulékaiknak többszörösét kapják ellátás címén.

Megirtuk a *Vasárnap* hasábjain ezt a tarthatatlan és lehetetlen helyzetet, amelyben a magyar falvak és városok hadirokkantjai, hadiözvegyei és hadiárvai vannak, hogy minél előbb megfelelő *rokkanttörvény* megteremtésével közmegelegedésre rendezzék a hadigondozottak ügyeit. Mert úgy érezzük, hogy elsősorban a világháború vértanúinak van joguk arra, hogy koldulás helyett tisztességes kenyeret és megélhetést biztosítsunk részükre, családjaikkal egyetemben, mert a kolduló hadirokkant a nemzet szégyene. A hadirokkantok sorsáról való gondoskodás nemcsak a külföldi, hanem a magyar állam becsületének a kérdése is. Az egész világon — még a vesztes államokban is — törvényhozásilag rendezték ezt a kérdést, annál is inkább, mert érezték, hogy a nemzet háláját elsősorban azokkal szemben kell leróni, akik testük épségével védtek az ország határait az ellenség betörése ellen.

Elmult az ideje annak, hogy a hadirokkantok ügyének végleges elintézését ismét előhozzuk, mert valósággal pirulunk, amikor egykori hű bajtársainkat koldulni látjuk ott a pesti és falusi utcákon. Bármily súlyos is legyen a nemzet helyzete, mégis meg kell találni az utat és módot arra, hogy a hadigondozottakról emberi méltóságuknak és a haza iránti érdemeiknek megfelelően gondoskodjunk. Ne csak alamizsnát és koldustarisznyát adjunk a hadirokkantoknak, hanem olyan járandóságot, amely emberhez méltó és tisztességes. A rokkantak koldulásából már elég volt. Ezt a szégyenletes állapotot nem tarthatjuk fenn tovább már az itt járó külföldiek szempontjából sem, akik megdöbbennek az utcákon álldogáló hőseink láttára.

Eppen azért arra kérjük az új népjóléti minisztert, hogy emberbaráti szíve és lelke teremtsen meg a *rokkanttörvényt*, mert százezrek és százezrek megváltóként várják. Nem érdemrendet és keresztet, hanem kenyeret és megélhetést kér a világháború sok százezer sebesültje.

Jöjjön tehát a nemzet hálája: a *rokkant-törvény*.

VASÁRNAPTÓL-VASÁRNAPIG

GAZDATÁRSADALMI HIREK

Telivér szimmentáli tenyészet létesítése a herceg Eszterházy-uradalomban.

Az országos tenyésztés fejlesztésére hivatott és alkalmas magántenyészetek száma ismét szaporodott. Az Eszterházy hercegi hitbizományi uradalom ugyanis *telivér szimmentáli tenyészetet* létesített, amelyet az uradalom nyárási gazdaságában helyeztek el. Az uradalom az idén tavasszal két bikát, három tehenet és tizenhárom üszőt hozott be Svájból, a legkiválóbb tenyészetektől és ezenkívül megvásárolt a nagyecskői cukorgyár felosztatót korpamajori tenyészetéből négy tehenet és hét üszőt, amelyek szintén Svájból importált állatok utódai voltak. November 8-án tartottak törzskönyvi bírálatot és az uradalom ezt az alkalmat használta fel arra, hogy az új tenyészetet a nyilvánosságnak is bemutassa.

Földbirtokosok figyelmébe!

Ákik rövidesen jelentkeznek, azoknak még 30 holdon felüli birtokra folyósítottunk 7 és fél százalékos típusú törlesztés kölcsönt. Rövidebb vagy hosszabb időre. I., II., III., helyi nagykamatu tartozásokat illetégmentesen bekonvertálunk. — Helyszini becslés nem kell. — Ingyen felvilágosítást nyújt: Agrária Részvénytársaság, Budapest, Erzsébet-körút 2

Küldöttség a zalai folyók szabályozása érdekében.

Legutóbb megemlékeztünk arról a veszedelmes áradásról, amelyet a *Kerka*, a *Zala* és a *Mura* patakok okoztak Zala vármegyében. A vármegye közigazgatási bizottságának ülésén a napokban az alispán beszámolt az árvíz pusztításáról s a beszámolóval kapcsolatban hosszas vita indult meg az árvízkezelés kérdéséről. A közigazgatási bizottság megállapította, hogy a fenyegető árvízveszedelmet csakis a *Zala*, a *Kerka* és a *Mura* szabályozásával lehet megakadályozni. A *Mura* szabályozására különben is szükség van, mert a *Mura* határfolyó Szerbia és Magyarország között s az árvizek következtében állandóan változtatja medrét. Így azután sokszor nagyobb területek kerülnek a határon túlra. A bizottság elhatározta, hogy a fontos kérdésben nagyobb küldöttséggel keresi fel a földművelésügyi minisztert.

A zsir- és szalonnaexport októberben is növekedett.

A *Mezőgazdasági Exportintézet* kimutatása szerint október hó első felében 2283 mázsa zsirt és 4600 mázsa szalonnát vittünk a vámkülföldre. Ez az előző esztendőök azonos időszakának adataihoz képest jelentős szaporulatot jelent.

A magyar baromfibevétel emelkedik Angliában.

Az angol földművelésügyi minisztérium heti piaci statisztikai szemléje megemlékezik róla, hogy a folyó év első kilenc hónapjának baromfihozatala 14 százalékkal multa felül a mult esztendőt. A szeptemberi bevétel felülmulta az augusztusit, a mult év szeptemberinél pedig 63 százalékkal nagyobb. Az emelkedésben legnagyobb szerepe a holland és magyar baromfibevétel jelentős emelkedésének. Mig tavaly az év első háromnegyedében a magyar baromfibevétel 11.326 métermázsát tett ki, addig az idén ugyanezen időszakban 25.354 métermázsára emelkedett, szeptember hónapban pedig a tavalyi 445 métermázsával szemben 1875 métermázsára volt a magyar bevétel. Erőteljesen emelkedett az osztrák bevétel, 11.330 métermázsáról 21.975 métermázsára, az orosz 91.000 métermázsáról 115.500 métermázsára, a holland 21.297 métermázsáról 34.414 métermázsára. A jugoszlávok a tavalyi 182 métermázsáról az idén 6472 métermázsára emelték exportjukat.

Gazdagylés Celldömölkön.

A *Felsődnánuti Mezőgazdasági Kamara* járási gyűlést tartott Celldömölkön, ahol Ormándy János dr. kamaral igazgató tartott nagobzabzása beszámolót a kamara tevékenységéről. *Gerlits Elek* dr. főszolgabíró felszólalása után *Ostffy Lajos* dr. ny. főispán rámutatott arra, hogy a gazdaközönség érdekeinek csak a fokozott gazdaérdekképviseleti munka teremtheti meg az útját. Példának felhozta a kemenesaljai ármentesítés ügyét, amely huszonkét falu határában mintegy negyedszáz évvel ezelőtt hozták létre és amelynek holdanként alig számottevő költségei sok tizezer holdnyi területet tettek termővé, legelővé vagy szántóföldvé. Több értékes felszólalás után a kamara igazgatója bejelentette, hogy a vármegye többi járásaiban is hasonló gazdagyléseket fognak tartani.

Ünnepélyesen felavatták a Gyöngyösi Gazdasági Egyesület új székházát.

A hetvenhárom esztendő *Hevesmegyei Gazdasági Egyesület* hatalmasra méretezett, új székházát vasárnap, november hó 9-én avatták fel *Gyöngyösön*, Heves gazdatársadalma, politikai és közigazgatási vezetése képviselőinek és a gazdaérdekeltségek küldötteinek jelenlétében. *Borhy György* felsőházi tag elnökölt az avató diszkozyülésen, amelynek során *Bottlik József* kamarai elnök, *Staub Elemér* államtitkár, *Menczer László*, *Hodossy Gedeon* és mások mondtak üdvözlőbeszédet, majd *Bozsik Pál* preláts megállította az épületet. Ezután *Kemény János* ny. gyöngyösi polgármester ismertette az egyesület történetét, *Györfly Kálmán* alelnök pedig a jövő feladatairól beszélt. A diszkozyülésről a *gyümölcs- és borkiállításra* ment a társaság, ahol diszbeled volt. Ennek során *Bottlik József*, *Hedry Lőrinc* főispán, *Szinyei-Merse Jenő* és *Krisztián* képviselő, *Plösz István* felsőházi tag és *Puky Árpád*, Gyöngyös polgármestere mondtak pohárköszöntőt.

A szövetzeti gondolat elmélyítését sürgette a Szövetkezeti Szövetség.

A *Magyarországi Szövetkezetek* irodalmi és statisztikai szakosztálya az elmúlt héten tartotta alakuló ülését *Krudy Ferenc* ny. főispán, országgyűlési képviselő, szakosztályi elnök vezetésével. *Krudy Ferenc* dr. elnöki bevezető beszédében rámutatott arra, hogy a nemzeti politika szempontjából igen nagy hivatás vár a szövetkezetekre. Ezután *Ihrig Károly* dr. egyetemi magántanár vázolta a szövetkezeti oktatás, továbbképzés,

irodalmi és statisztikai téren szükséges feladatokat. Legsürgősebb teendőnek mondotta a *szövetkezeti tanfolyamok létesítését, a szövetkezeti gondolatnak a berítéletét a közoktatás különböző kategóriájú intézményei közé és a szövetkezeti statisztika és irodalom kiépítését.* Balogh Elemér dr. felsőházi tag, a „Hangya” vezérigazgatója, *Dömötör László dr., a „Hangya” ügyvezető igazgatója, Wanke Gusztáv, az OKH elnöki osztályának főnöke és Kéler György dr., a „Hangya” főtájkárának hozzászólása után a szakosztály egyhanguan elfogadta az előadott javaslatot és azoknak részletes kidolgozását határozta el.*

A mezőgazdasági munkásság és cselédség kívánságaival foglalkozott a felsőházban Mezőgazdasági Kamara munkássági szakosztálya.

A győri mezőgazdasági kamara munkássági szakosztályának legutóbbi ülésén ifj. *Mészáros István* elnöki megnyitójában részletesen tájékoztatta a kamarai szakosztályt arról, hogy a felsőházban a mezőgazdasági munkásság és cselédség érdekében minő kívánságokat terjesztett elő. Ismertette erre vonatkozólag *Mayer János* földmivvelésügyi miniszter választát, amely szerint a jelenlegi súlyos mezőgazdasági helyzetet nem tartja alkalmasnak a *mezőgazdasági munkásság és cselédség öregségi, rokkantsági biztosítására* vonatkozó kész javaslatának benyújtására. Ezzel szemben a szakosztály megállapítja, hogy minél súlyosabb a mezőgazdasági válság és minél inkább esőken a mezőgazdasági lakosság kereső-, fogyasztó- és vásárlóképesége, annál nagyobb szükség van a rokkantsági és öregségi biztosításra, továbbá az árvek és özvegyek biztosítására.

Téhtly Imre uradalmi majorosgazda (Bakonyszentlászló) javaslatára a *mezőgazdasági cselédek költözésének április 1-ére* való egyöntetű áthelyezését a Kamara újólag szorgalmazni fogja. A *boletta rendelettel kapcsolatban* a szakosztály igazságtalannak tartja, hogy a *munkások a megszolgált gabona árát bolettajegy nélkül kapják.* *Mille Géza* főtájkár ismertette a kamara *olcsó gazdaszima, gazdabakancs, szövet és ruhakellék akcióját.* A *Győrvármegyei Gazdasági Egyesület* 40 pengőben valorizálta a *konvenciósi cselédek készpénzfizetését.* A Kamara országos mozgalmat indít hasonló szabályozásnak minden vármegyében való keresztülvitele érdekében. *Baják János* arra nézve kért intézkedést, hogy a sokgyermekes és keresetnélküli *szegény földmunkás családok orvosi vizsgálati és gyógyszerári költségei fedezésére* segítyben részesüljenek. *Németh Imre* szavátesszi, hogy a *vagyonvéltáság földekben* részesült szegény emberek részére a buza ára 28 P-ről 22 pengőre mérsékeltetett ugyan, de azóta a vidéken már a buza további 10 pengőt esett és így a földhöz juttatottakat elviselhetetlen teher sújtja. Ifj. *Mészáros István* közölte, hogy a kormány hajlandónak mutatkozott arra, hogy *20%-al leszállítja ezt a terhet.*

Mezőgazdasági traktorkezelő tanfolyam.

A földmivvelésügyi és kereskedelemügyi miniszter rendeletének megfelelően az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* legközelebbi traktorkezelői tanfolyama december hó 1-én kezdődik a *m. kir. állami felsőipariszkolán* (Budapest, VIII., Népszínház-utca 8.) A tanfolyam célja, hogy megismertesse a traktorok működését, helyes kezelését, karbantartását és kihasználását és ezzel kapcsolatban az okszerű talajmivvelést és alapvető ismeretét. A traktorra vonatkozó tananyagot kívül ismertetni fogják a cselédlégek üzem karbantartását és a vetőmagtisztító gépek kezelését. A tanfolyam időtartama *husz tanítási nap, egésznapos oktatással.* Az oktatás előadásokból és gyakorlatokból áll. A tanfolyam hallgatója sikeres vizsga után a hallgatók bizonyítványt kapnak. A jelentkezések levél formájában intézendők az OMGE titkári hivatalához (IX., Köztelek-utca 8.) 15 pengő beíratási díj és tandíj egyidejű beklüldésével. *Jelentkezési határidő november 25.*

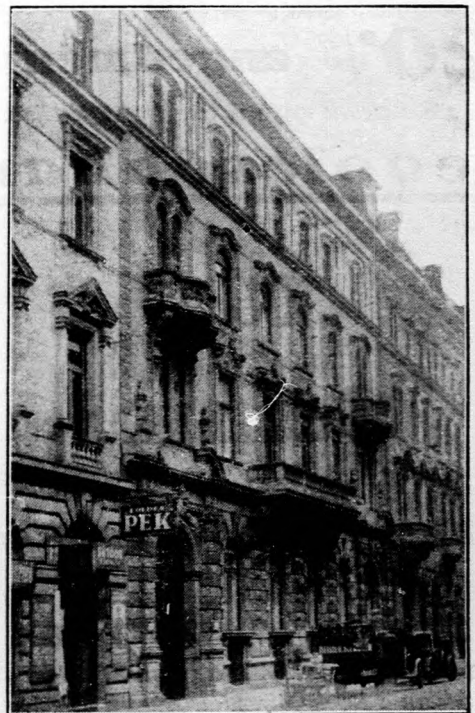
Hósi emlékmű leleplezése Endrefalván. Endrefalva, nógrádvármegyei község, november hó 9-én, vasárnap leplezte le a vármegye és járás hivatali és polgári közönsége jelenlétében, elesett hóseinek honvédelemkiszobrárt nagy ünnepség keretében. A szobrot a község szeretetadományából állították, mintegy háromezer pengő költséggel. A szép emléket *Keviczky Hugó* budapesti szobrászművész alkotta. Az ünnepségen az iskolákon kívül a környék összes leventecsapata és a tüzoltó-alakulatok kegyeleti stafétát róttak le. Az ünnepséget a szövetkezet székházában közebéd követte, melyről a Kormányzó Urat sürgönyileg üdvözölték.

A Kormányzóné a Közegészségügyi Intézetben. *Horthy Miklós* kormányzó felesége november 14-én délelőtt meglátogatta Budapesten az Országos Közegészségügyi Intézet központi épületét és az ujonnan megnyílt ápolónő- és védőnőképző-intézetet. A kormányzó feleségét az intézet bejáratánál *Ernst Sándor dr. népjóléti miniszter, Scholtz Kornél* államtitkár, *Johan Béla* egyetemi tanár és *Walcker Alexandra* főnökkasszony fogadták. A kormányzóné megtekintette a védőnőképző-intézet helyiségeit és a növendékek szobáit, majd pedig hosszabb időt töltött az intézeti gyakorlóteremben. A kormányzóné kíséretével az orvosok házába vonult, majd pedig a közegészségügyi intézet könyvtárát és laboratóriumait látogatta meg.

Az Americana nagykáptalanja. A *Federation Americana*, katolikus egyetemi hallgatók bajtársi szövetsége november hó 9-én tartotta Budapesten ezévi nagykáptalanját, melyet Szent Imre herceg tiszteletére szenteltek. Az ünnepség több ezer katolikus főiskolás diák vett részt és megjelent a katolikus közélet számos kitünősége; *Serédi Jusztinián* bíboros-hercegprímás és *Szencsényi Lajos* egri érsek vezetésével a magyar püspöki kar több tagja, *József királyi herceg, József Ferenc királyi herceg, Augusta és Anna királyi hercegnők, továbbá Magdolna királyi hercegnő.* A fővárost *Ripka Ferenc* főpolgármester és *Bercell Jenő* alpolgármester képviselték. A nagykáptalan ünnepélyes gyűlése *József királyi herceget* a szövetség főpártfogójává avatták. A királyi herceg ünnepi beszédet mondott Szent Imre hercegről és a mai ifjúságról.

Kitüntetett miniszteri tanácsos. A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Viczián Ede* földmivvelésügyi miniszteri tanácsosnak sok évi eredményes működéséül a *II. osztályu magyar érdemkeresztet* adományozta.

Botpárbaj két oláh legény között. A *magurai* csendőrségen a napokban önként jelentkezett *Roska Vazil* oláh legény, aki elmondotta, hogy vetélytársát, *Triff Péter* bojtárt, botpárbajban agyonverte. *Roska* a csendőrök kérdésére elmondotta, hogy ketten udvaroltak egy leánynak s azért botpárbajra mentek. A furcsa párbaj a magurai erdőben játszódott le, ahol *Roska egyetlen leütéssel leütötte ellenfelét.* A gyilkos legény napokig bujkált az erdőben, de lelki furdalása nem engedte nyugodni, ezért jelentkezett a csendőrségen, ahol nyomban letartóztatták.

A Faluszövetség új székháza Budapesten, Báthory-utca 24. szám alatt.

Meghalt Ferenczy Sándor, a revíziós mozgalom egyik vezére. Ferenczy Sándor, Temes vármegye utolsó magyar alispánja, a Magyar Revíziós Liga elnökhelyettese, november 14-én reggel Budapesten elhunyt. Ferenczy Sándort 1919-ben kergették ki az oláhok Temesvárról és azóta teljes erejével a magyar revíziós mozgalom munkájába állott. Mint a Revíziós Liga ügyvezető elnökhelyettese, az egész országot bejárta, beszédeket tartott és lelkesített a revíziós mozgalom érdekében. Halálát nemcsak családja, de az egész magyar Délvidék és a revíziós mozgalom mélységesen gyászolja. Holttestét november 16-án délután temették Budapesten a Kerepesi-úti temetőbe.

Nem jelentkeznek munkára a munkanélküliek. Sopron vármegye közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén vitéz Simon Elemér főispán bejelentette az Insegakéioi keretében tett intézkedéseit és felhívta a vármegye tehető lakosait, hogy kövessék Esterházy Pál herceg nemes példáját, aki tőle telhetően igen nagy összeggel sietett a szegények segítségére. A bejelentéssel kapcsolatban a bizottság ülésén megállapították, hogy a munkanélküliek több helyen nem jelentkeztek munkára. Kapuváron százhuszonnyolc mezőgazdasági és százhuszonhat ipari munkanélkülit tartanak nyilván és mikor az Esterházy hercegi uradalom négy pengős napszámmal százötven munkást keresett répaszedésre, mindössze tizenötven jelentkeztek. A csepregi járásban patakszabályozáshoz hetven munkásra volt szükség, de egy sem jelentkezett s így Csongrádmegyéből kellett kubikosokat hozatni a munka elvégzésére.

Cigányiskola nyílt meg Székesfehérvárott. Nagy esemény történt a múlt héten a székesfehérvári cigánysoron. A város végén lévő cigánytelepen kükő cigányok gyermekei számára a város november hó 10-én cigányiskolát nyitott. A cigányiskolába huszonnégy füstös esetet írtak be a cigányok.

Lepkémnek.

(Bemutakozás.)

A szívem piros, a lelkelem fehére.
(Két rózsa ez, mely drága kincset ér.)

Egyikben vér van, másikban Jóság...
(Ha hiszed, ha nem: tiszta valóság.)

E kettőn kívül nincsen eggyem...
(Ezekben minden: csók és szerelem.)

Írta: ASZTALOS KÁLMÁN, (Csanádapalota.)

Rokkantak előnye a munkavállalásnál. Scitovszky Béla belügyminiszter legutóbbi körrendeletét intézett a vármegyék és törvényhatóságokhoz, amelyben ismételt felhívta a törvényhatóságok figyelmét arra, hogy a háborúban megrokkant iparosokat és vállalkozókat az ipari megrendelések és munkálatok odaitélésénél hasonló feltételek esetén elsősorban vegyék figyelembe. Abban az esetben, ha a hadirokkant iparigazolvánnyal bíró kisiparos, akkor annak a Közszállítási Szabályrendeletben megállapított hat százalékos előny jár.

Kilencvenezer pengőt sikkasztott a dorogi segédjegyző. Czirwejn Sándor dorogi segédjegyző néhány héttel ezelőtt nyomtalanul eltűnt a községből és magával vitte a község hetven ezer pengős takarékbetétkönyvét is. A nyomozás megállapította, hogy Czirwejn nemcsak a takarékbetétkönyvet vitte magával, hanem már előbb is nagyobb arányú adóikkasztást követett el. A segédjegyző ugyanis a dorogi községbányától harmincezer pengőt vett át adó fejében, de csak tízezer pengőt jegyzett be. Főbíró Miklós községi írnok, aki a dorogi adóügyek kezelője volt, november 10-én agyonlétte magát. Bucsulevelében az öngyilkos ártatlanságát hangsúlyozta. Az ügy tisztázására az allspán erőlyesen folytatja a vizsgálatot a dorogi községházán.

Esterházy Pál herceg a honvédségnek adta községi várát. Esterházy Pál herceg, aki jótékonycélú adománvaival minden magyar ember őszinte megbecsülését és háláját érdemelte ki, a napokban ismételtan tanujelét adta fejedelmi nagylelkűségének. A herceg a festői fekvésű községi várát, amelyet egykor hős kapitánya, Jurisits Miklós védett a törökök ellen, felajánlotta a honvédség céljaira. Vitéz Gömbös Gyula honvédelmi miniszter a herceghoz intézett levelében köszönetét és háláját fejezte ki a nagylelkű adományért. A miniszter megindította a tárgyalásokat az adomány átvételével kapcsolatos intézkedések megtételére.

Az orvos hirtelen halála. Koltai Aladár dr., harmackilenc éves egri orvost, november 11-én hajnalban beteghez hívták. Az orvos azonnal meglátogatta a beteget s amikor távozni készült hirtelen összeesett és meghalt. A fiatal orvost szívizéhlődés ölte meg. Az orvos hirtelen halála mély részvétet keltett az érseki városban.

Pilóta nélküli repülőgépet talált fel egy magyar repülő. Tihanyi Kálmán, volt magyar repülőtest, aki jelenleg Angliában él, a napokban pilóta nélküli repülőgépet talált fel. Az új gép vezető nélkül felbocsátható minden ellenséges repülőgép ellen, amelynek minden mozdulatát kísérni tudja s ha az ellenséges repülőgép közelébe jut, felrobban és tönkreteszi az ellenséges repülőgépet. Az új gép minden eddigi repülőgépnél gyorsabban tud haladni és nemcsak nappal, hanem éjszaka is használható. Az angol lapok a magyar mérnök találmányát az utolsó évtizedek legfontosabb légügyi találmányának tekintik.

Utcai botrány egy elgurult zsemlye miatt. Nagy utcán botrányt okozott november 10-én Prágában egy elgurult zsemlye. Az egyik piaci árus bódéjából az utcára esett egy zsemlye, amit egy munkanélküli fiatalember azonnal felkapott és enni kezdett. A piaci árus orditozni kezdett, rávetette magát a fiatalemberre és ütlegelni kezdte. Az egyik vevő azonnal felajánlotta, hogy kifizeti a zsemlyét az árusnak, csak hagyjon békét az éhes embernek, de az árus tovább verte a férfit, mire nagy csődülé támadt: végül is a járőrök a lelketlen börtöst majdnem meztelenítették s a rendőrségnek kellett kiszabadítani az árust a lömögéből. A környék piaci árusai kimondották, hogy a lelketlen kereskedőt bolkkottálják és feljelentést tesznek ellene, mert a zsemlyét jóval drágábban árusította, mint a többi kereskedő.

Fogalom

a község körében az a tisztaság, rend és előzékeny kiszolgálás, melyet

20% engedmény

adása mellett nyújtunk ezen lap előfizetőinek

legolcsóbban

nálunk étkezhet, mert olcsó árainkból külön kedvezményképpen (P 1.50-es menü kivéve)

10%

engedményt adunk.

Semmi

költsége sem az érkezéskor, sem az elutazáskor, mert szemben vagyunk a

KELETI PÁCYAUDVARRAL.

Magyaros vendégszeretettel várjuk családi szállodánkban.

PARK NAGYSZÁLLODA

Budapest, VIII., Baross-1ér 10. sz.

Szemben a Keleti pályaudvar érkezési oldalával.

Tíz éves Trianon.

A magyar törvényhozás tíz évvel ezelőtt, 1920 november 14-én iktatta törvénybe a gyászos trianoni békeparancsot. A csonka haza minden lakosa öklöbe szorított kézzel és összeszorított ajakkal vett tudomást a szomorú kötelezőteljesítéséről, amellyel Magyarország a maga részéről véglegesen lezárta a világháborút. A nemzetgyűlés annak idején azzal a fenntartással iktatta törvénybe a békeokmányt, hogy az isteni igazság színe előtt kimondotta, hogy a békeokmányt valótlán adatok alapján igazságtalannul és az emberiség közös érdekeivel ütközben szerkesztették. Ilyen fenntartással és megokolással magyar törvény még nem került a magyar törvénygyűlésbe. Tíz évvel ezelőtt a nemzet kimerülten földön fekiúdt és megtépett igazságának tudatában kiáltott a világ összes nemzeteinek lelkiismeretéhez. Ma már nem feksznünk a földön s a magyar revízió gondolata is már tíz év alatt nagy haladást tett, azonban sem a mostani évfordulón, sem pedig a jövőben sem feledkezhetünk el sohasem Trianonról és annak egyetlen orvosságáról, a békeszerződés revíziójáról.

Apagyilkosság Hajdunánáson. Sári János jómodu hajdunánási gazdálkodót két fia, Sári Imre és Sári Péter november hó 10-én este agyonverték. A két fiu a gyilkosság után eltűnt s a csendőrség csak egy napi hajszá után tudta elfogni a szökevényeket. A nyomozás megállapította, hogy a fiuk doronggal támadtak apjukra és hosszabb dulakodás után verték agyon az öreg embert. Az a feltevés, hogy a két fiu apja vagyonát akarta megszerezni, azért vetemedett a gyilkosságra. Debrecenből vizsgálóbíró szállt a helyszínre és elrendelte a holttest felboncolását.

Megmentette a rózsafüzér az életet leányt. Budapesten, a Vilmos császár-ut 55. számú házban, Örtl Margit tizenkilenc éves hivatalnoknő a napokban leugrott a harmadik emeletről. Az öngyilkosjelölt előbb rózsafüzérrel kötötte össze két esuklóját és úgy ugrott keresztül az emelet korlátján. Csodálatos véletlen következtében a rózsafüzér keresztje beleakadt a vasrács egyik kiugró részébe és a leány függve maradt a levegőben. A ház lakói kimentették a halálos veszedelemből a fiatal lányt. Az öngyilkosjelölt elmondotta, hogy azért akart megválni az élettől, mert völegénye nem ment el egy igért találkozára.

Elítélt kommunisták. A legutóbbi kommunista tüntetés alkalmával elfogott kommunisták bílnperét november 14-én tárgyalta a budapesti törvényszék. A perbeszéd elhangzása után a bíróság Ifju Ruzsáknó Mihály kubikost, aki kommunista pénzben lázító tartalmu röpiratokat és nyomtatványokat készített és terjesztett, két évi fogházra ítélte. Busi Vince kubikost, aki tevékeny részt vett a kommunista mozgalomban egy és fél évi fogházbüntetést kapott. Molnár János kubikost kommunista üzelmelért egy évi és tíz hónapi fogházra ítélte a törvényszék, ugyanakkor Vig Pál földmunkást egy évi fogházbüntetésre ítélte. A tárgyalás alkalmával a szökésben lévő Winkler Ágoston borbélysegédet bülnösnek mondotta ki a törvényszék, de bülnösségének megállapítása mellett egyelőre büntetést nem szabott ki. Katona Mihály magántisztviselővel szemben az ügyész elejtette a vádat, mire a bíróság Katonát fölmentette.

Rablgyilkos támadás egy sofőr ellen. November hó 10-én éjjel Budapesten, a Mártonhegyi-úton, ismeretlen utas rálött Eckert József taxisofőrre. Az utas éjféltájban szállt be az autóbá a Ferenc-körúton és a Farkasrétre vitette magát a kocsi-val. Amikor az autó néptelen helyeken járt, az ismeretlen utas revolverével hátulról fejbélötte a sofőrt. A sofőr súlyos sebesülése ellenére sem vesztette el lélekjelenlétét, megfordította az autót s a következő utcasarkig ment, ahol egy rendőrnök néhány szóval elmondotta a dolgot. A tettes időközben leugrott a kocsiról és elmenekült. A sofőr azután elvesztette eszméletét. A mentők azonnal kórházba szállították a súlyosan sebesült Eckert Józsefet és a rendőrség azonnal széleskörű nyomozást indított a sofőr lelketlen támadója kézrekerítésére.

SZIVÁRVÁNY.

A tolvaj.

Egyik forró júliusi napon összeverődtünk valami tizenötön s több napi tartózkodásra kirándultunk a Bokonnya. Sátrakat vertünk és nagyon jól éreztük magunkat. Másnap már bohócunk is akadt, a közelben legeltető juhász szürke szamara személyében.

A szamarat hamarosan magunkhoz edesgettük. Adtunk neki valamit, sajtót, cukrot. Megevett mindent. Teljesen szabadon járt a sátrak között. Nappal nálunk volt, a juhász csak este vitte el, hogy a nyája ne maradjon számár nélkül.

Pár napig rendben volt minden.

A harmadik napon azonban kis kellemetlenségre ébredtünk. A törvényszéki bíró egész csokoládékészlete el-tűnt. Eleinte azt hittük, hogy valaki tréfát csinált. A csokoládé majd megkerül. De ahelyett, hogy megkerült volna, másnap éjjel a tanár rud szalámiját csenték el. A harmadik éjjel pedig a százados piskótáját csipték nyakon.

Erre az újabb hírré az arcok elborultak. Nyilvánvaló volt, hogy tolvaj járt közöttünk.

A bíró mindjárt intézkedett:

— A tolvajt elfogjuk. Egészen bizonyos, hogy itt tartózkodik a közelben. Csak azt várja, hogy elaludjunk s akkor, ami a keze ügyébe akad, elrabolja.

A hangját letompította és úgy beszélt:

— Idegen előtt ne szóljunk semmit. Tegyük úgy, mintha a lopást észre sem vettük volna. Estére közös sátorban feksznünk, lefekvés előtt mindnyájan kiakasztjuk a zsákjainkat és hangos szóval megmondjuk, hogy mi van benne. Közülünk pedig felváltva egy ébren marad és várja a tolvajt.

Valamennyien helyeseltük a tervet.

Estére valamennyien egy sátorba mentünk s a sátor elé egyenként kiakasztottuk a tarisznyáinkat.

Aztán lefeküdtünk.

Először a mérnök virrasztott.

Csend volt mindenütt, csak a tücskök tanácskoztak a domboldalakon.

Két óra múlva a tanárra került a sor.

Semmi zaj, semmi nesz.

A tanár gondolatban már három számtani feladatot is megfejtett, már álmosodni kezdett, mikor a völgyből halk nesz, csaszmatolás, óvatos léptek zaja hallatszott.

A tanár szeméből hirtelen elszállt az álom. Kezébe vette a karabélyját, hogy szükség esetén védekezhessék.

A lépések folyton közelebb hallatszottak, végre a sátorhoz értek és valaki a tarisznyáikat kezdte tolni.

Koromsötétség volt, különösen az árnyékos fák alatt. Egy lépésre sem lehetett látni.

A tanár felkeltett bennünket és nagyon halkán a fülünkbe sugta:

— Itt a tolvaj!

Kezünkbe vettük a villanylámpánkat, a másik kezünkbe pedig az előre elkészített botot markoltuk meg és lassan, végtelen csendben kimásztunk a sátorból. Ott hirtelen talpra ugrottunk, megnyomtuk a villanylámpánk gombját, ugyanakkor ütésre emeltük botjainkat s nagyot kiáltottunk:

— Állj! Ki vagy?

A hirtelen támadt világításra megrémült ordítás halatszott:

— I-á!

A számár volt.

Letartóztatták a dumántuli gazdák megkárosítottját. A kadarkuti csendőrség letartóztatta Stern László terménykereskedő Pakala György nevű oláhországi illetőségű terménybevásárlóját. Pakala több községben szántó dumántuli gazdát károsított meg kisebb-nagyobb összegekkel. A letartóztatott bevásárló gabonát vásárolt a gazdáktól, melyeknek árával nem számolt el. Az okozott kár több mint húszezer pengő. A letartóztatott csalót a csendőrség a kaposvári törvényszék fogházába kísérte.

Harc a csendőrök és orvvadászok között. Varga István és Szilágyi Lajos csendőrök november hó 9-én Agárd és Dinnyés község határában járőrszolgálatot teljesítettek. A csendőrök a tengeriföldek mellett három felfegyverzett emberrel találkoztak, akik nyilvánvalóan orvvadászok voltak. A csendőrök megállásra szólították fel az orvvadászokat, akik a felszólításra azonnal lövöldözni kezdtek csendőrökre. A csendőrök és vadászok között tüzharc fejlődött ki, amelynek során Szilágyi Lajos csendőr súlyos fejszét kapott s egyik szemére megrakult. A csendőrt Budapestre szállították.

Gyújtogatott a macska. Kovács János naki fűszerkereskedő a napokban égő cigarettáját a kiszolgált asztalon hagyta és néhány percre kiment iktetőből. Amíg Kovács távol volt, a boltban lévő macska felmászott a polcra és az ott felhalmozott gyufaskatulyákat rádöntötte az égő cigarettára. A dobozok lángot vetettek és ugyszólván pillanatok alatt tűzbe borult az egész bolt. A tüzet csak nagy nehezen lehetett eloltani; a kár jelentékeny.

TANÁCSADÓ

Kérdés: 1. Milyen fajta vadlányú ojtványiszőlőt tanácsos telepíteni harminc százalékos mérszartalmú földön? 2. Hol lehet nemese fajtájú szőlővesszőket beszerezni? 3. Hová forduljak a csendőrséghez való felvétel végett? 4. Hány évtől kezdve vesznek fel a csendőrséghez? (V. I., Kaposkeresztur.) — **Felelet:** 1. A jelzett talajba Berlandierix Riparia alanyra ojtott szőlő való. Borszőlőnek az olaszrizling, csemegének Csabagyöngye, Passatutti, Chasselas Napoleon, Erzsébet királyné emléke ajánlatos. 2. Legközelebb Telesi Zsigmond Jóhri szőlőgazdaságban szerezheti be az ojtványokat (Villány, Baranya megye.) 3. A csendőrkürelti parancsnokságok veszik fel a csendőrujoncokat. Budapesten az első csendőrkürelti parancsnokság, I. Bőszörményi-ut 21. szám. Vidéken csendőrkürelti parancsnokságok vannak: Székesfehérváron, Szombathelyen, Pécsen, Szegeden, Debrecenben, Miskolcon. 4. Betöltött 21-ik életévtől.

Kérdés: Hol kaphatok szalagos kutat? (I. J., Kazsók.) — **Felelet:** Forduljon a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V., Alkotmány utca 29.

Kérdés: 1. Hol vannak földmivesiskolák? 2. Kiket vesznek a földmives iskolába? (Há előfizető, N.) — **Felelet:** 1. Földmives iskola van: Békéscsabán, Hódmezővásárhelyen, Kehidán, Jászberényben, Karcagán, Nagykállón, Pápán, Kecskeméten, Osermajorban (u. p. Vitnyér), Somogyzentimrén és Fütelekpusztán, amely Perénye (Vas megye) község határában van. 2. A földmivesiskolákba négy elemi iskolát végzett, 17-ik életévüket betöltött földmivesifjakat vesznek fel. A somogyzentimrei gazdasági iskolában altiszteket képeznek ki, míg a többiben főként önálló gazdákat. A felvétel végett forduljon közvetlenül a valamelyik említett intézet igazgatóságához, ahonnan válaszbélyeg ellenében szívesen küldenek számára írásbeli tájékoztatót.

Kérdés: Kezemen sok szemölcs van, hogyan írthatom ki? (12450. számú előfizető, Ősi.) — **Felelet:** Kísérletezés helyett ajánljuk, hogy forduljon orvoshoz, aki gyökeresen kiirtja a bántó szemölcsöket.

Kérdés: 1. Fogházor szeretnék lenni, öt havi katonai szolgálatom van, hová forduljak felvétel végett? 2. Milyen igazolványok szükségesek a felvételhez? (Sz. A., L-ny.) — **Felelet:** Fogházorokat a magyar királyi belügyminisztérium illetékes igazgatója vesz fel üresedés alkalmával. A megüresedett helyekre a belügyminisztérium pályázatot hirdet, amely a Budapesti Közlönyben jelenik meg. A pályázat alkalmával a kérvényeket a belügyminisztériumhoz kell benyújtani. 2. Elemi iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány, születési bizonyítvány, katonai szolgálati — magyar állampolgársági — és családi állapotot igazoló bizonyítványok.

Kérdés: Mennyibe kerülnek a polgári iskola első osztályának tankönyvei? (Gy. F., Csereszeytomaj.) — **Felelet:** Körülbelül tízezer pengőbe.

Kérdés: 1. Szeretném, ha a fiam patkolótanfolyamot végzene, hová forduljak? 2. Kaphatok-e patkolási tankönyvet? (Há előfizető, Mezőhegyes.) — **Felelet:** 1. Patkoló tanfolyamokat szokott rendezni a magyar királyi állatorvosi főiskola (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 23.) Tessék az említett főiskola rektori hivatalához fordulni. 2. A kért tankönyv kapható. Ára 8 pengő.

Kérdés: Olasz vöröskereszt és kétszázalékos szerb sorsjegyet vásároltam. Hol tudhatnám meg, hogy mi azoknak mai értéke? (Ifj. Gy. L., Izsák.) — **Felelet:** Az olasz vöröskereszt sorsjegy értéke körülbelül 16 pengő, a szerb 3 pengő. A sors-huzásokat közölni szokták a Mercur Váltóútlelet kiadásában Budapesten megjelenő Mercur nevű sorsolási értesítőben, amely az említett banknál kapható, Budapest, V., gróf Tisza István-utca 3. szám.

Kérdés: 1924-ben kiváltottam az iparigazolványt s iparomat négy éven át folytattam. Az igazolványt 1928-ban visszaszadtam. Most követelk visszamenően a tagdíjat. Köteles vagyok-e megfizetni? (L. P., V.) — **Felelet:** Az iparostilleti járulékot azon időre, amíg iparát folytatta, köteles megfizetni.

Kérdés: Van egy farkaskutyám, amit idomítottani szeretnék, hol van ilyen iskola? (793. számú előfizető, Gyüre.) — **Felelet:** Forduljon a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületéhez, Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4. szám.

Kérdés: 1. Tizenhét éves vagyok, hat elemi iskolát végeztem. Felvesznek-e a pénzügyőrséghez vagy pedig a vámőrséghez? 2. Hol kell jelentkezni felvétel végett? (K. J., Bodajk.) — **Felelet:** 1. Az előképzettség megfelel, ha bár most sokan jelentkeznek magasabb iskolai képzettséggel. Kora azonban nem megfelelő, mert betöltött 18-ik életév szükséges a felvételhez. A pénzügyőrséghez való felvétel végett bármelyik kerületi parancsnoksághoz fordulhat, Budapesten a magyar királyi pénzügyőri laktanya parancsnokságához forduljon, amely VIII., Fiumei-ut 6. szám alatt van. A vámőrséghez való felvétel végett a vámőrkürelti parancsnokságokhoz fordulhat. A budapesti kerületi parancsnokság V., Lehel-utca 35. szám alatt van (volt Albrecht-laktanya).

Kérdés: Sertéshizlaldra szeretnék kölcsönt felvenni. Melyik budapesti intézet foglalkozik hízaldási kölcsönök adásával? (K. N., Rinyaujnép.) — **Felelet:** Hízaldási kölcsönökkel foglalkozik az Országos Központi Hitelszövetkezet, Budapest, V., Nádor-utca 22., a Budapest-Székesfővárosi Vásárpénztár, Budapest, IX., Soroksári-ut 58.

Kérdés: Az 1930. évre ötszázhusz pengő adót vetettek rám. Négy száz pengőt befizettem, ennek ellenére október 30-án foglaltak nálam. Joguk volt-e ehhez? (Nágócsi előfizető.) — **Felelet:** A végrehajtás miatt panasszal kell élnie a kir. pénzügyigazgatóságnál. Az utolsó negyedévi adó november 15-ig kamatmentesen fizethető be, addig tehát ezen részletre végrehajtani nem lehet.

Kérdés: Édesapám 1925-ben meghalt, a haszonélvezet édesanyánkra, a birtok négyünkre maradt. Én férjhez mentem, követelhetem-e birtok utáni jövedelmet? (D. F., Lőrő.) — **Felelet:** Nem követelheti, mert a haszonélvezet életfogytig az édesanyját illeti meg.

Kérdés: 1. Ki köteles megfizetni a cseléd kereseti adóját, a gazda vagy a cseléd? 2. Lefogható-e jogosan a cseléd béréből? (106. számú előfizető.) — **Felelet:** Az alkalmazott kereseti adóját az alkalmazott viseli. 2. A gazda nem foghatja le a béréből, de ha a cseléd az adót nem egyenlítő ki és ennél fogva az ellene indított adóbehajtási eljárás során letiltják a gazdától a cselédnek járó bért, úgy a gazda a béréből visszatartani és az adópénztárba beszolgáltatni tartozik.

Kérdés: Kiskoru órák tulajdonát képező földet bérelek és a bért, szerződésünk szerint, természetben búzában kell fizetnem. A föld adóját a bérbeadók viselik. Kit illet a boletta? (M. I., Súr.) — **Felelet:** Az átadott buza minden métermázsza után ezidőszert három pengős bolettát Ön, mint termelő, jogosan követelhet és amennyiben nem kap bolettát, joga van a megfelelő értékű búzáat visszatartani. A bolettadási kötelezettség független attól, hogy a föld adóját a bérbeadó viseli-e vagy sem. A bolettatörvény célja a termelő termelési költségeinek az apaszta, bérlet esetén pedig a törvény a bérlet tekinteti termelőnek.

Kérdés: 1. Hol van az Erdészeti Lapok kiadója? 2. Hol kaphatom meg a Páludázati Közlöny legújabb számát? (Régi előfizető, Akáli.) — **Felelet:** 1. Budapest, V., Alkotmány-utca 6., Országos Magyar Erdészeti Egyesület. 2. A kért lap már megszűnt, és így nem kapható.

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

vagy O
vagy

(Beküldte ifj. Magi Imre Tiszaörsről.)

2. Pontrejtvény.

H . r . m . z . n . a . e . z . t . l . b . g .

(Beküldte Eöry Rózsi Bodonhelyről.)

3. Kockarejtvény.

m	m	m	m
á	á	á	a
d	d	r	r
a	a	a	a

férfinév
gabonából készült
elektromosság
mindenkinek volt.

A betűk úgy helyezendők el, hogy balról-jobbra és felülről lefelé ugyanazokat a szavakat adják.

(Beküldte Lázár László Tiszakürtről.)

4. Szórejtvény.

jis o dinamó

(Beküldte Horváth György Nagybátonyból.)

5. Szórejtvény.

ponty fűszer s

(Beküldte Sziklay Ede Bozsokról.)

6. Szórejtvény.

I 20 I gyümölcs

(Beküldte Domján Böske Szamosbecsről.)

7. Szórejtvény.

+ nulla pecsenye

(Beküldte Kiss S. János Tácoról.)

8. Szórejtvény.

Cápa közszolgáltatás

(Beküldte V. Balogh László Dögéből.)

9. Szó és betűrejtvény.

A cs 6 6 n n n n szél & & & ér
6 6 n n n

(Beküldte Feldmann Gyula Esztárról.)

10. Pontrejtvény.

l . s . e . e . c . é . k . v . n . k . V . s . r . a .
m . n . e . o . v . s . j . n . k

(Beküldte Boa József Lendvaujfaluból.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával az 50-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények helyes megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők neveit nincs módunkban közölni.

A 44-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: **Párisi divat.** 2. Szórejtvény: **Csendőség.** 3. Szórejtvény: **Esti pír.** 4. Szórejtvény: **Szeged.** 5. Pontrejtvény: **Munka után édes a pihenés.** 6. Szórejtvény: **Vese velővel.** 7. Szórejtvény: **Tengeri hal.** 8. Szórejtvény: **Oleánder.** 9. Szórejtvény: **Tiszakarád.** 10. Pontrejtvény: **Lesz még kikelet, Kolozsvár felett.**

Helyesen megfejtették: Halász György, Molnár Sándor, Nagy M. János, Némef János, Bari József, Sziklay Ede, Magyar Antal, Eöry Rózsi, Mekis Ádám, Kovács Bálint, ifj. Nagy István, Szűcs Pál, Dévaványai Munkások Önképzőköre, ifj. Inczedy Márton, Széles Lajos, Timár Gergely, Békefi László, Kecskés József, Konecsny Klári, Bán István, Kalauz Pál, Gál Benjámin, Horváth Béla, Vancsa Péter, Vancsa József, Fekete Imre, Tóth László, Döge János, Kerék Józsa, Kis István, Balázs Péter, Bálint István.

Jutalomkönyvet nyertek: Timár Gergely (Kondorostanya), Járomi Barna (Tiszasülly), Dévaványai Munkás Önképző Kör (Dévaványa), Szűcs Pál (Szécsisziget), Halász György (Sárosd).

A 45-ik számban közölt rejtvénynek helyes megfejtését, a megfejtők és a nyertesek névsorával együtt, jövő héten közöljük.

Hibaigazítás. A 44-ik számban megjelent 7. Szórejtvényt Kardos Ernő küldötte be Vindornyaszőllősről, nem pedig Paukovits Emília Jákról.

VÁSÁROK JEGYZÉKE

November hó 23-án, vasárnap.

Nincsen vásár.

November hó 24-én, hétfőn.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Abony, Dlósjenő, Győr, Karcag, Kerta (sertésvásár bizonytalan), Kiskomárom, Mezőkövesd, Paks, Tiszatarján, Vámospercs. — **Ló-, marha- és sertésvásár:** Kalocsa, Szécsény, Felsőíreg (sertésvásár bizonytalan.)

November hó 25-én, kedden.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Csökölly (sertésvásár bizonytalan), Egervár, Felsősegesd (sertésvásár bizonytalan), Igal (sertésvásár bizonytalan), Mihályi, Szentgál, Szombathely, Vásárosmiske, Törökkoppány (sertésvásár bizonytalan.) — **Ló-, marha- és sertésvásár:** Mezőkomárom. — **Marha- és kirakodóvásár:** Nagysáskány. — **Kirakodóvásár:** Kalocsa, Felsőíreg, Szécsény.

November hó 26-án, szerdán.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Csapod, Dombóvár, Mány, Szentantalfa. — **Kirakodóvásár:** Mezőkomárom, Szombathely.

November hó 27-én, csütörtökön.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Bodrogkeresztur, Tiszalök. — **Ló-, marha- és sertésvásár:** Kapuvár.

November hó 28-án, pénteken.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Szentés, Veszprém.

November hó 29-én, szombaton.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Apátfalva. : **Marha- és kirakodóvásár:** Bánokszentgyörgy. — **Kirakodóvásár:** Szentés. — **Sertésvásár:** Szeged.

MEZŐGAZDASÁGI MUNKAPIAC.

Az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda (M. kir. földmívelésügyi minisztérium, Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11., II. emelet 207.) közlése szerint a következők

keresnek munkást:

Csüllag Vilmos szőlőbirtokos (Nyársapát, Pest vm.) egy női kiscsaládu vincellért keres 1931 január 1-ére, aki a 10 holdas homoki szőlőtelep és gyümölcsfák kezelését teljesen érti. Sajátkezűleg írott ajánlatokat kér.

A FÖLDOSZTÁS.

— Népszinmű három felvonásban. —

Írta: ifj. K. Kálmán Sándor nógrádverőcei kisgazda.

A darabot a „Vasárnap” műkedvelő-olvasói a szerző engedélyével díjmentesen előadhatják.

(29. közlemény.)

JÓZSI (elkapja a derekánál és lerázza a földre. Ekkor Csorba húzza ki Teresit a hajánál fogva; az sikolt: odalöki Zolihoz.)

ÖRZSI (sirva jön ki utánuk.)

CSORBA: Mondjátok meg, mit csináljak veletek?

ÖRZSI: Semmit, édesapám!

TERCSI: Nem vagyunk bűnösök!

CSORBA: Ne hazudj! Ezért zavartattad el a cselédjeimet? Féltél, hogy elárulnak. Megérdemelnéd, hogy agyoncsapjalak, azzal a nyomorulttal együtt. Aki nem elégedett meg azzal, hogy az én becsületemben gázolt, még a jányom is szerencsétlenebb tette volna.

PETI: A listpók.

CSORBA: Kótródjátok a házamból, addig míg el nem önt a keserűség, mert aztán amit akkor tesztek . . .

ZOLI: Bíró uram, amit tettem, mindennek a felesége volt az oka.

TERCSI: Mindjárt kikaparom a szemedet, nem szégyenled magad?

CSORBA (Tereshöz): Eredj, te szajha! (Zolihoz.) Tehozád lesz még egy pár szavam.

JÓZSI (főtre): Még megbocsájt neki! (Hangosan.) Ők majd együtt mennek el, még pedig csendőrök által. Örszike! Menjén csak be a szobába, ennek a szép asszonynak a szekrénye legalsó fiókjában talál egy . . .

TERCSI: Semmit se talál.

ZOLI: Kicsoda maga? Mindenki, csak az nem, akinek látszik.

CSORBA: Mit talál?

JÓZSI: Egy üveget, melybe lassan ölt mérreg van.

CSORBA: Micsoda?

TERCSI: Nem igaz, nem igaz!

JÓZSI: Igaz. Bíró urat ez az asszony, Örszikét pedig a gavallér akarta . . .

ZOLI: Nem. Nem igaz.

JÓZSI: A vagyonukat akarták kézhez kaparítani, aztán megmérgezték volna mindkettőjüket.

ÖRZSI: Édes Istenem, én nem megyek.

CSORBA: No majd bemegyek én, aztán, ha igaz, Isten kegyelmezen nekik.

ZOLI (odaveti magát Örszi elébe, letérdel): Örszikém, kegyelmezzetek. Ne engedj! Fiatal vagyok még, lezárnak örökre.

ÖRZSI: Édesapám, az én kedvemért bocsásson meg nekik. Engedje őket utukra.

PETI: Akastófára valók!

CSORBA: Eredj Peti a csendőrökért!

ÖRZSI: Nem. Nem engedem. Édesapám! Az Istenre kérem!

CSORBA: Ők nem kegyelmezték volna.

ÖRZSI: Édesanyám emlékére.

CSORBA: Kéig a szemem. (Egy kis szünet.) Menjetek, menjetek a szemem elöl. Örszikém! Szégyellem magam előtted,

az anyád, a feleségem emléke előtt! (Tenyerébe fogja a szemét és sír.)

ÖRZSI: Szegény édesapám. (Odamegy hozzá.)

PETI: Bíró uram! El ne engedje őket. Korbáccsal verném végig őket a falun.

ÖRZSI: Menjenek, menjenek, majd a holmiját holnap visszazárltjuk.

ZOLI: Örszikém, de én . . .

ÖRZSI: Menjén!

CSORBA (feljajdul): Addig, míg nem késő.

ZOLI (indul kifelé, Teresi után.)

PETI: Csak legalább a hegedűm itt volna, hadd húzzak náma a marsot utánuk.

JÓZSI: Csak hagyj őket nyugodtan.

PETI (elkapja a lószerszámot): Ilyet raknék rájuk, megérdemlenék.

ZOLI (Petihez): Teveled még találkozok. (El jobbra.)

TERCSI (Józsira mutat): Én meg teveled. (El Zoli után.)

CSORBA: Ilyen szegény, ilyen szegény.

ÖRZSI: Még a szegény, édesapám, de ha igaz, amit Viki bácsi mondott, jaj, rá se szeretek gondolni.

JÓZSI: Pedig az igaz. Meglehet róla győződni a szekrény legalsó fiókjában.

PETI: Meg kell nézni, aztán lecsukathy iket.

CSORBA: Majd lecsukathy őket az Isten. Peti! A mai tettedért, még én élek, minden esztendőben egy béres kommcniót kapsz tőlem ajándékba.

PETI: Miből áll az kérem?

CSORBA: Nyolc véka buza, tíz véka rozs, öt árpa, tizenöt kiló zsír, két sonka.

PETI: Ellig kirem, ellig bíró uram. Éltesse azs Isten még legalább ötven estendeig.

JÓZSI: Én meg azt mondtam, hogy ihatsz, itt van. (Egy tiapengőt ad neki.) Azt hiszem, meg lehets vele elégedve!

PETI: Dehogy kell kirem. Megverne azs Isten. Maga is olyan seginy ördög, mint én, Bíró uram! Ha én nekem egy béreskommcniót ad, ennek azs öregnek akkor tíz jár. Ő csinálta azs egízset.

CSORBA: Ő föltötte máskép intézkedek. Viki bácsi . . .

PETI (közbevág): Én megyek, bíró ur. Elvisem ezst azs örvedetes hirt azs anyjukomnak. Minden jót kívánok. (Megemeli kalapját.)

CSORBA: Csak eredj.

PETI (visszafordul): Ja. Még egyet. Aztán mikor sokták a béreseket . . .

CSORBA (közbevág): Akár holnap is jöhetsz!

PETI: Alássolgája. (Elmegy.)

CSORBA: Viki bácsi! Ezt a szerszámot vigye a kamrába, a fonál, tí hadd maradjon benne. Egy külön szegre akassza. Ha ránézek, legalább visszagondolok a mal napra. Ez lecke lesz a magam számára. Vigye.

JÓZSI: No lám. No lám. (Beviszi a szerszámot a kamrába.)

CSORBA: Örszikém! A mal szegyen az én számomra sok. A holnapi nap folyamán leteszem a bírópálcát. A régi cselédeket még máma visszahivod. (Józsai kijön.) Viki bácsi.

Magá pedig itt marad nálunk. A mal naptól fogva családtagnak tekintjük. Más dolga nem lesz, mint eszik, iszik, pipázik.

JÓZSI: Köszönöm szépen. Bíró uram. Nem vagyok a helyléshez szokva. Meg aztán nem is érdelem. Jobban mondva nem tartok igényt díjazásra. Csak jóakarattól tettem.

CSORBA: A haláltól mentett meg engem, meg a lányomat. Ezt máskép nem tudom viszonozni. Úgy lesz, ahogy mondtam. Punktum.

ÖRZSI: Ugy fogom dédelgetni, mint a nagyapámat!

JÓZSI: Bíró uram. Azt mondta, máskép nem tudja jóvá tenni?

CSORBA: Persze, hogy nem.

JÓZSI: Én meg azt mondom, jóvá tudja. Mondjuk, hogy

Villanyerőre berendezett hamoru borotva köszörülés

Alapítási év
1897

Angol és solingeni finom acélárú raktár
FLASNER LAJOS késménves és máköszörűlő
Budapest, VIII., József-körut 17. szám.
Köszörülés és javítás olcsó áron. Lányirógépek javítása és eladása.
Videki rendeléseket 24 órán belül eszközl.
Ezt a hírdetést vágja ki és vásárlásnál mutassa be. Kedvezményben részesül.

én megmentettem bíró urat, meg Örszikét. De ezzel bíró ur elvesztette a feleségét, Örszike meg a vőlegényét.

CSORBA: Az én feleségem meghalt ezelőtt négy esztendővel. Ez csak olyan botlás volt fölem. Ezután csak a lányomnak élek. (Örszikehez.) Örszikém. Igazán csunya dolog volt tőlem, hogy ahhoz a korcsygererekhez akartalak erőszakolni. De hát kigondolta volna? Bocssás meg, nem tehetek róla. Jóvá teszem vakságomat. Válaszd ki azt a legényt, akinek a felesége akarsz lenni. Nem szólok bele. Jó lesz-e, vagy rossz? Rád bízom!

JÓZSI (félre): No, most elvált.

ÖRSZI: Én már választottam, édesapám. Most már kivallom. Nem lettem volna soha a Zoli felesége, inkább meghaltam volna. Ha azt akarja kigyelmed, hogy boldog legyek azt már tudja, hogy kit szeretek. Egyezzen bele, hogy övé lehessenek.

CSORBA: Megszégyenített az urak előtt, tudja az egész falu. Most a mai nap ezt is megtudják. Azt mondta az a legény, amikor a házamból kiutasítottam, meg kódnusnak neveztem, hogy akkor jön hozzánk, mikor én hívom. Örszikém. Ha akard még máma elmegyek hozzá. De ezt már nem a régi Csorba Gergely csinálja.

JÓZSI (félre megy, leszedi a parókát, megtörli magát).

ÖRSZI: Nem. Nem kívánom, hogy elmenjen, majd én el...

JÓZSI: Én se kívánom! Bíró uram, bocssáson meg, hogy ezt a komédiát eljátszottam. Meg kellett tennem...

ÖRSZI (odaugrik hozzá, keblére borul): Józsikám!

JÓZSI (átkarolja): Bíró uram! A saját szemével láthatta, hogy megcsalta a felesége. Aki rájuk vezetted, én voltam. Ezért örökre akar fogadni. De a szerepem nem engedte, hogy elfogadjam ajánlatát. Most én kérem, fogadjon el vejenek. Nem fog bennem csalatkozni. Hiszen a föld hozott haza a katonáéktól. Adja nekem Erzsikét. Hadd vigyem el, így ahogy a keblémen van. Ne gondolja rólam, hogy a vagyonra pályázom. Nem kell semmi. Csak a beleegyezése, hogy az enyém lehessen.

CSORBA: Hüh! Nem megy az olyan könnyen.

ÖRSZI (odamegy hozzá könyörögve): Édesapám.

CSORBA: Jó van no. De csak egy feltétellel.

JÓZSI: Mondja kigyelmed.

CSORBA: Ha nem hányjátok soha a szememre, amiért nem akartam, hogy egymásé legyetek.

ÖRSZI: Soha. Soha.

JÓZSI: Ilyesmire ne is gondoljon kigyelmed.

CSORBA: Meg aztán, ha az én házamtól elkíváncoztok, engem is magatokkal visztek.

JÓZSI: Nem fogunk elkíváncozni. De azt hiszem, minket se fog elzavarni kigyelmed.

CSORBA: Egy esztendőig együtt fogjuk vezetni a gazdaságot. Azután átadom nektek, mert én egy más foglalatosságot akarok magamnak.

ÖRSZI: Ugyan mit, édesapám?

CSORBA: Hát az unokámat ringatni, a Gergőt.

ÖRSZI, JÓZSI (egymásra néznek, mosolyognak): Köszönjük. Köszönjük.

(Függöny.)

TRÉFÁK

Szomorúság.

- Mit busul?
- Megszökött a feleségem!
- Na hallja, és maga ezen busul?
- Dehogy, hanem azon, hogy — visszajött.

(Beküldte Almásy Ferenc Püskiből.)

Igy jobb.

- Fiam, ha tíz óráig nem jönnek haza, ne várj reám tovább, — mondja a férj a feleségének.
- Tudod mit? — felel az asszony. — Ha kilencig nem jössz haza, érted megyek.

(Beküldte Almásy Ferenc Püskiből.)

Csak okosan.

Háziaszony (szigoruan): Maga persze mindig pálnokát iszik, mi?

Költés: Kérdezni totazik vagy kindulni?

Enyelgés.

- Sógor, halli?
- Hallom, na!
- Akkor, ha ugy is halli, nem mondom.

A törvény előtt.

Bíró: Mit áll zsebretezt kézzel a bíróság előtt? Mindig így szokta?

Zsebmetsző: Nem, kérem, különben nem állnék itten.

A jótanács.

— Nem tudom mit csináljak. Két udvarlóm van: az egyik gazdag, de azt nem szeretem, a másikat szeretem, de az meg igen szegény.

— Tudod mit? Menj férjhez az utóbbihoz és az előbbi mutasd be nekem.

(Beküldte Wessely Mihály Mohoráról.)

A mai leányok.

— Te, tudod mi a boldogtalan szerelem?

— Boldogtalan szerelem az, amikor az enyő olyan valakit szeret, akinek nincs pénze.

A mai gyerek.

Bíró (válópörnél): Kinél szeretnél maradni kislányom, apádnál vagy anyádnál?

Kislány: Annál, bíró ur kérem, akié az autómobil lesz.

Házi bíráskodás.

— A férjemmel megegyeztünk a házasságunk előtt, hogy minden viszályunkat döntőbíró elé visszük.

— No és hogy ítött ki a dolog?

— Képzeld, a férjem nem akarja elfogadni a mamát döntőbírónak.

(Beküldte Wessely Mihály Mohoráról.)

Féltreértés.

Egy lakó dühösen förmed rá a házmesterre:

— Én azzal bízom meg magát, hogy vigyázzon a lakásomra és most hallom, hogy minden este egy fiatalember lopózik be a szobalányomhoz.

— Bocsanatot kérek, nagyságos ur, én azt a fiatalembert nagyon jól ismerem, de azt hittem, hogy a nagyságos asszonyhoz jár.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak november hó 17-én.)

GABONATÖZSDE.

KÉSZÁRUPIAC

A készárupiacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó azonnal (prompt) szállítani, a vevő azonnal fizetni köteles. Ezek az árak tehát a termények valóságos forgalmi árát jelentik, Budapesten.

Buza, tiszavidéki, 77 k-os 13.65—14.25, 78 kg-os 13.80—14.40, 79 kg-os 14.00—14.70, 80 kg-os 14.05—14.85, 81 kg-os 14.05—15.05, felsőtiszai, 77 kg-os 13.55—13.75, 78 kg-os 13.70—13.90, 79 kg-os 13.90—14.05, 80 kg-os 14.00—14.15, 81 kg-os 14.00—14.30, jászági, 77 kg-os 13.55—13.80, 78 kg-os 13.70—13.95, 79 kg-os 13.90—14.10, 80 kg-os 14.00—14.20, 81 kg-os 14.00—14.35, fejemgyei, dunántúli, pestvidéki és bácskai, 77 kg-os 13.50—13.70, 78 kg-os 13.65—13.85, 79 kg-os 13.85—14.05, 80 kg-os 13.90—14.10, 81 kg-os 13.90—14.20. Rossz pestvidéki 7.90—8.00, más 7.90—8.00. Árpa, takarmány, elsőrendű 12.75—13.25, közép 11.75—12.00, sörárpa, felsőmagyarországi 18.50—20.25, egyéb 14.50—16.75. Zab, elsőrendű 16.50—16.75, közép 16.15—16.35. Tengeri, tiszai 13.75—13.85, dunántúli 13.70—13.80. Korpa 7.00—7.10 pengő métermázsánként.

HATÁRIDŐPIAC

A határidőpiacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó csak bizonyos idő múlva köteles szállítani, a vevő pedig ugyanakkor fizetni. Ha valaki például novemberben márciusi búzát vesz, illetőleg elad, akkor az eladónak márciusban kell szállítani a búzát, a vevőnek pedig ugyanakkor kell fizetni az árát.

Buza márciusra 15.16, 15.17, 15.19, 15.20, 15.24, 15.25, 15.20, 15.18, zárlat 15.18—15.19, májusra 15.16, 15.17, 15.16, 15.17, 15.18, 15.17, zárlat 15.16—15.17. Rossz márciusra 8.90, 8.95, 8.97, zárlat 8.97—8.98. Tengeri májusra 11.50, 11.64, 11.58, 11.56, 11.50, zárlat 11.58—11.60 pengő métermázsánként.

